

enssi
SAYI: 15
MART 1990
1000 TL.
DV DAHİL)
İNDE BİR ÇIKAR

İSCİLERİN SESİ

“si” “terör” safsataları arkasında let terörü yükseliyor

Düzenini halka onaylatma çabası olan toplumsal in sonra, cinayetlerle ortalık bulandırılmakta, toplumsal susturulmaya, sindirilmeye, dağıtılmaya çalışılmaktadır.

“rör” edebiyatıyla devlet terörüne zemin hazırlanmakta, rindeki baskılar bu bulanık ortamdan yararlanılarak daha taktadır

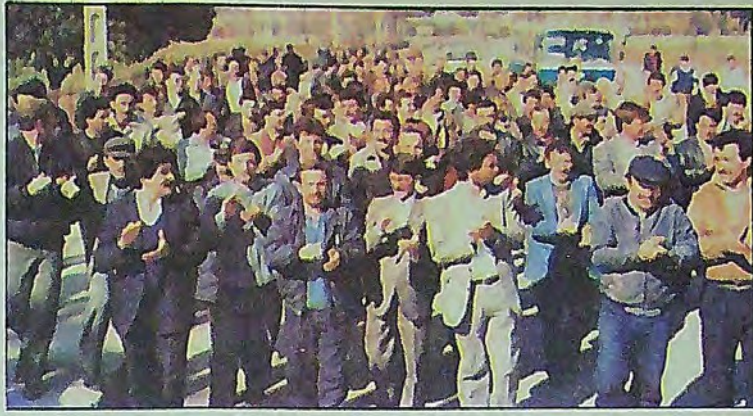
Muammer Aksoy öldürüldü. gazeteci Çetin Emec bir cinayeti. Tam da başkanlar kurulu- asından bir gün önce Türk-İş alandı” Ve hemen ardından si- a, düzen partileriyle düzene ek- ler) sendikaları ve kuruluşların bazı arının katkısıyla bir “anarşi ve atı, “12 Eylül öncesi” nakaratı dı. Soyut bir terör tanımlama- de, mevcut düzenin demokrasi lanmasından hareketle “teröre asi” cephesi oluşturulması ça- jildi.

TOPLUMSAL UZLAŞMA-SÖMÜRÜ DÜZENİNİ HALKA ONAYLATMA ÇABASIDIR

26 Mart yerel seçimlerinden sonra uğra- dığı bütün oy kaybına, toplumsal meşruiye- tini yitirmiş olmasına rağmen, toplumsal muhalefeti parlamento duvarlarının içine hapsetmek işlevini üstlenen düzen partileri- nin şike muhalefetlerinin de yardımıyla ik- tidarını sürdüren ANAP’ın ve egemen sınıfların “toplumsal uzlaşma” önerisini or- taya attıkları bir zamana denk düşüyordu bu gelişmeler. Yıllardır her türlü baskı ve zor

Devamı 7.sayfada

Grevdeyiz, kavgadayız

Tarım işçileri kararlı

1990 yılının ilk grev dalgası Tarım İşlet- meleri genel Müdürlüğüne bağlı 39 ayrı iş- letmede çalışan 10.600 işçiden geldi. Bu işyerlerinde örgütlü bulunan Tarım-İş Sen- dikası 19 Mart’ta grevlerini başlattı. Yine Tarım-İş Sendikasının örgütlü bulunduğu, Tarım Orman ve Köyleri Bakanlığı’na ba- gı 1001 işyerinin bulunduğu taşra teşkilatla- rında 12627 işçinin, toplu iş sözleşmesi görüşmeleri uyumsuzluk aşamasına geldi. Bu- nunla birlikte yine, Tarım-İş Sendikasının bulunduğu AOC’de grev 3. ayına girdi. AOC’a 290 işçi grevde.

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü’nde (TİGEM) işçi ücretleri, asgari ücret düzeyin- de. Çok sayıda mevsimlik işçinin çalıştığı Tİ- GEM işyerlerinde, mevsimlik işçiler toplu sözleşme kapsamı dışında tutuluyor. Tİ- GEM’e bağlı işyerlerinde, haftalık 48-72 ça- lışma saati uygulanıyor.

Sendikamızın toplu sözleşmedeki talepleri ise, haftalık çalışma saatinin 45 saate indiril- mesi, mevsimlik işçilerin de sözleşme ka- psamına alınması. Ücretlerde ise, 1.6 ay için 400.000- 2.6 ay için 575.000 talep ediyor.

Devamı 7.sayfada

Yalova Tarım İşletmeleri’nde işveren yorumu: Grevde üretim yapılır (!)

İşverenden grev aleyhine kampanya

Yazısı Sayfa 5’de

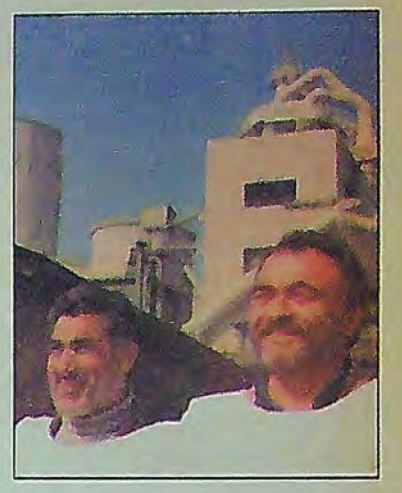
Özelleştirme çanları

Tarım-İş grevini işlevsizleştirmeye, kırmaya yönelik saldırılar karşısında asıl görev Tarım- İş üyesi işçilere düşüyor. Kendi koydukları ya- salara dahi çıkarlarına göre yorum getiren iş- verenin, işçinin elindeki en önemli silahı ters tepirme oyunlarına karşı kararlı ve örgütlü kar- şı koymak gerekiyor. Üretimin ve satışın sür- düğü bir ortamda “grev” den söz edilebilir mi? Grev, üretimin gelen gücün kullanılarak hak alınması mücadelesinin önemli araçlarından biridir. TİGEM de ise, grevin zaten sınırlandı- rılan etkisini yoketmeye yönelik bir oyun tez- gahlanıyor. Oyun, açıktır ki: grev boyunca hem üretimi, hem satışa gerçekleştiren işyerlerin- de çalışan işçileri etkisizleştirerek kendi istek- leri doğrultusunda bir sözleşme imzalamayı hedefliyor. Bu oyunu boşa çıkartmak, grev sa- hip çıkamak ise TİGEM’li işçilere düşüyor.

Bu saldırılardan biri Yalova’da yaşanan so- rundur. Bu konuda alınacak tavır belirlemek işye- rinde örgütlü olmakla mümkündür. Örneğin sağılan sütün daha uzun korunması için pey- nire ve yağa çevrilmesi düşünülebilir. Ama ke- sinlikle bunların işyeri dışına çıkarılmaması koşuluyla.

Ancak asıl tehlike Tarım İşletmeleri’nin özel- leştirme kapsamında oluşudur. İşletmelerin büyükük-küçüküklerine göre yerli ve yabancı sermayeye, tekelere sunulmasının adına özelleştirme deniyor. Özelleştirme devletin ba-

Devamı 7.sayfada

Çamura can veren eller grevde

Çimse-İş’e üye, Çitosan’a bağlı 17 çimento ve 4 toprak grubu olmak üzere, toplam 21 fabrikada çalışan 7 bin 717 işçi ile özel sek- töre bağlı 22 çimento fabrikasında çalışan 17 bin 774 işçinin de greve çıkışıyla, ülke çapın- daki grevci işçi sayısı 31 bine yükseldi. An- cak, Olağanüstü Hal Bölgesi’ndeki bir özel, 4’ü Çitosan’a bağlı işyerlerindeki grev, Va- lilik kararı ile ertelendi. Gerekçe; “Olağa- nüstü bölgede yatırımların aksamaması, kamu huzur ve güvenliğinin bozulmaması.”

Grev, kamu kesimine bağlı, Adıyaman (ertelendi), Aşkale, Bartın, Çorum, Deniz- li, Elazığ (ertelendi), Ergani (ertelendi), Ga- ziantep, Iskenderun, Kars, Kurtalan, Ladik, Niğde, Sivas, Şanlıurfa, Trabzon ve Van (er- telendi) ile toprakta Bozüyük Seramik, Fil- yos Ateş Tuğla, Yarımcı Porselen ve Konya Krom Magnezit Tuğla fabrikasını kapsıyor. Özel kesime bağlı işyerlerinden ise grev ka- psamında olan işyerleri şunlar: Adana, Af- yon, Akçimento, Anadolu, Ankara Aslan, Baştaş Bakent, Balıkesir, Batı Anadolu, Bo- lu (9 Nisan’da özelleştirme kapsamına alını- yor.) Bursa, Çanakkale, İzmir Çimentası, Eskişehir, Göltazi Goller Bölgesi, Konya, Mardin (ertelendi), Nuh, Pınarhisar, Söke, Ünye, Yunus.

Özel çimento fabrikalarındaki grevleri karşılık, Çimento Müstahsilleri Birliği İşve- renler Sendikası tarafından lokavt ilan edil- di.

Çimento fabrikalarında saat başına brüt 10 bin lira isteniyor. Şimdiki ücret ortalaması 230 bin lira. Uyumsuzluk 62 madde üzerin- de devam ediyor. Buna karşın kamuya ba- gı işyerlerinde işveren karşı ücret teklifi dahi vermedi.

Çimento işçilerinin büyük bir coşkuyla çıktığı grevin diğer yüzünde büyük oyunlar tezgahlanıyor. Bir yandan gümrük duvarları indiriliyor, bir yandan 5 ilde grev ertele- niyor ve en önemlisi şu an grevde olan Çitosan’a bağlı Bolu Çimento, grevdeki tüm çimento fabrikalarını kapsayacak özelleştir- menin ilk adımı olarak 9 Nisan’da özelleştir- rilecek.

Çimento grevine yönelik tüm bu saldırı- ların en sistemli ve ciddi olanı grevdeki ka- mu işyerlerinin özelleştirme kapsamına alınması. Hükümetin çimento işyerlerini özelleştirme politikası Fransızlaştırma biçi- minde olacağına göre, özelleştirme yerine ya- bancılaştırma demek daha doğru görünüyor.

Devamı 7.sayfada

Mayıs’a inlar canlanıyor

Mayıs’a inkin ipuçları

bakımından sıcak bir döneme da- z. Tarım işçilerinin, çimento, sera- nın grevleri başladı. Sırada diğerleri üzdeki dönemde işçilerin işveren- yandan da sendikalarıyla, sendika- rımlık de olsa işveren örgütleriyle i- kesinleşecek.

rekte işçilerde oluşacak tepkilerin kanallar yaratılmaya çalışılıyor. mılar Türk-İş’in bütünlüğünü sağ- nış yüzünü gizleme doğrultusun- üzenlemelere girmeleri mümkün

Başbüyük başkanlığındaki Yeni Olu- DISK tabanının desteğini sağlamak alar. Bu konuda şimdiki değin, so- şarı sağlanamamış olsa bile Türk- demokratik muhalefet’le bütün- nin yolları anıyor.

il-İş yönetiminin temsil ettiği anla- ristal-İş dışarda bırakılacak olursa, a sendika yönetimlerinden hızla tas- adı. İşçi tabanında da ağırlık taşıma- şınolduğunda, mitingi kendileri an bir çıkış olarak gördükleri söyle- cak mitinge 1 hafta kala Türk-İş’teki ühalefet’in “işçilerimizi bu ko- est bırakınız” doğrultusundaki kara- aşka deyişle mitingi doğrudan eyişleri Otomobil-İş yönetiminde pa- ti. Sol dergilere demokratik kitle ör- gidildi. Mitinge kendi sloganları ve ri ile katılabilecekleri bildirildi. l-İş yönetiminin bir yandan mitinge katılmı sağlayabilmek, bir yandan da i kendi çabaları sonucu oluşmuş k gibi fırsatçı bir tavır içinde olduğu dergilerden demokratik kitle örgüt- katılım isteyen ancak söz hakkı ta- nı- nti-demokratik tutumu da bunun ol- du. Buna karşın kendi talepleri- bilmek için işyerlerinden miting ala- lelecek işçiler gözönünde ldüğünde “katılmayın” çağrısı yap- nilemezdi. Somut sorunları, hedef-

Devamı 7.sayfada

Bağımsız Otomobil-İş Sendikası tarafın- dan düzenlenen “İnsanca Yaşama ve Çalı- şma Hakkına Saygı” miting ve yürüyüşü 18 Mart Pazar günü Şişli’de yapıldı. Yaklaşık 15 bin civarında işçi ve destekleyen öğrenci, öğretmen, aydın v.b. kesimlerin katıldığı mit- ing ve yürüyüş boyunca, “İşçiler elele, ge- nel grev”, “Hükümet istifa” “Yaşasın 1 Mayıs” “Yaşasın Nusaybin Direnişi” “İş- yeri Komitelerinde Birleşelim”, “Üreten Bi- ziz, Yöneten De Biz Olacağız” “Komiteler Sözleşme Masalarına” sloganları atıldı.

Mitinge katılanlar, saat 12.00 sularında Çağlayan Kavşağı’nda toplandılar. Buradan coşkulu sloganlarla Abide-i Hürriyet Mey- danına kadar yüründü. Miting alanında ilk konuşmayı Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı Celal Özdoğan yaptı. İşten atılma- lardan, iş cinayetlerinden 141, 142, 163’ten, özgür toplu sözleşme düzeninin olmadığın- dan yakından Özdoğan, somut hedefler ve çö- züm önerileri ortaya koymadı.

İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın Birdal, Türkiye’de demokrasi mücade- lesinin giderek yükseldiğini belirterek, bunun yeni 12 Eylül isteyenlerin girişimlerini boşa çıkaracağını söyledi.

Permatik’ten bir bayan işçinin konuşma- sı sırasında bir grubun kürsünün çevresinde toplanarak, konuşma hakkı istediği görüldü. Permatik işçisinin sözünü kesen Celal Özdo- ğan “güvenlik görevlilerini” kürsüye çağır- dı. “Güvenlik görevlileri” derken sendikadan görevlendirdiği işçileri kastediordu ancak, polisi alana davet eder gibi yapılan bu çağrı işçiler arasında tepki yarattı. Provakatif bir ortam doğmasına karşın, konuşma hakkı iste- yen grup tavrında ısrarlı oldu. Bunun üze- rine henüz konuşmalar dahi bitmemişken, önemli sayıda işçinin miting alanını terk et- tiği görüldü. Son olarak söz alan milletve- kil-i Kemal Anadol’un içi boş “birlik” çağrıları yaptığı, hatta 12 Eylül’ün gelişini bile “sol’un dağınıklığı”na bağladığı konuş- masından sonra miting Otomobil-İş yetkili- leri tarafından alalacele bitirildi. Bunun üzerine alanın hemen hemen boşalması olma- sına aldırmadan, konuşma hakkı isteyenle- rin kürsüye gelerek devrim andı içtikleri görüldü.

Devamı 7.sayfada

GRUP SÖZLEŞMESİNE HAYIR

Bugün ülkemizde hemen hemen üzerinde hiç durulmayan konulardan birisi grup söz- leşmeleridir. Sarı-uzlaşma sendikalarından kendisini sınıf ve kitle sendikası olarak ilan edenlere kadar grup sözleşmeleri kabul edil- miş durumdadır. Özellikle kendisini sınıf ve kitle sendikası olarak görenlerin bu konu üzerinde durmamaları ve hatta grup sözleş- melerini savunmaları yadırganacak bir vur- dumduymazlık noktasındadır. Bunun nedenlerinin çeşitli olmasına karşılık, en çok ileriye sürülen düşünce, işçilerin aynı süreç- te aynı eylemleri kitlesel yapmalarının yap- tırım gücünün işverenleri dize getireceğidir. Oysa oniki yıldır uygulanagelen grup sözleş- melerinde dize getirilenler maalesef sendikal yapılar olmuştur. Ve bu süreçte gerileyen işi haklarıdır. İşçi haklarının gerileme sinin birçok nedeninin yanı sıra bir nedeni de grup

sözleşmeleridir. Konuyu irdelemeye geçme- den, grup sözleşmelerinin ülkemizdeki geli- şimine değinmekte yarar vardır.

GRUP SÖZLEŞMELERİNE İLK ADIM...

Grup sözleşmeleri 1976 yıllarında tartışıl- maya başlanmış ve 1978 yılında MESS tarafın- dan sendikalara dayatılmıştır. O yıllarda işveren örgütlülükleri programlarına grup sözleşmelerini almalrının nedenleri olarak, işyeri düzeyinde yapılan sözleşmelerin yarat- tığı sonuçları ileri sürmüşlerdir. İşverenler işye- ri düzeyinde yapılan sözleşmelerin, 1-Sendikal enflasyon yarattığı, 2-Bunun sendikal rekabeti doğurduğu, 3-Sendikal re- kabetin ölçsüz ücret artışlarını yarattığı, bu- nun ise enflasyonu artırdığı, 4-İşletmelerin bu duruma dayanamayp, kapandığı veya iş- letmelerin işçi çıkarmalarına neden olarak iş- sizliği artırdığı vb.sonuçlarını ortaya çıkardığını ileri sürüyorlardı.Aradan onbeş yıla yakın bir zaman geçmesine rağmen, işve- ren örgütlülüklerinin gerekçeleri yine he- men hemen aynıdır. Hatta daha da ileriye götüler “teşmil” uygulamaları ile işçiler ve sendikalar devre dışı bırakılmak istenmek- tedir.

O dönem DISK ve bağımsız Devrimci Sen- dikal yapılar, grup sözleşmelerine karşı çıkmışlardır. Hatta o dönemin Metal işkolundaki en büyük sendikası MADEN-İŞ 1978 yılında grup sözleşmelerini kabul etme- yerek, “DGM’yi ezdik, sıra MESS’te” slo- ganlarıyla greve çıkmış ve sonuçta grup sözleşmelerini kabul ederek sözleşmeleri im- zalamıştır. Bunun nedenlerini de bir türlü açıklamamıştır. Metal işkolunda başlayan bu uygulama, diğer işkollarına da yansımış ve 12 Eylül’le birlikte tüm işkollarında uygulan- mıştır. Bugün ise, varolan ve değiştirilmesi mümkün olmayan (daha doğrusu yerleşmiş)

Devamı 7.sayfada

- “İşçiler birleşin, iktidara yerleşin” (Adana)
- Halaylı grev (İstanbul)
- Grev yeri şenlik yeri (Ankara)
- Sesler yükseliyor (Denizli)

Yazısı Sayfa 8’de

Yazısı Sayfa 6’da

EMPERYALİZM 2

Tekelci dönemde kapitalizm, kendi eliyle kendi mezar kazıcılarının sayısını çoğaltmıştır.

Kapitalizmin tekeli aşaması olan emperyalizmin incelenmesi, işçi sınıfının mücadelesi açısından büyük önem taşır. Çünkü emperyalizm, kapitalizmin serbest rekabetçi dönemine göre oldukça farklı gelişmelere yol açmıştır. Emperyalizm dönemi, daha önceki yazımızda da da belirttiğimiz gibi kapitalizmin geriletiği, asalaştırıldığı, üretici güçlerin gelişimi önünde engel haline geldiği ve kapitalizmin genel bunalımına ortaya çıktığı bir dönemdir. Bu dönemde bir dünya ekonomisinin ortaya çıkması, tekellerin bütün toplumsal hayat üzerinde kendi egemenliklerini kurması, emperyalist ülkelerin sömürge ülkeleriyle olan ilişkilerindeki değişiklikler sınırlar mücadelesi açısından oldukça önemli ve eski dönemden farklı olan gelişmelere neden olmuştur. Şimdi emperyalizm dönemiyle birlikte ortaya çıkan bu gelişmeleri ve bu gelişmelerin emperyalizmin farklı dönemlerinde kazandığı nitelikleri inceleyelim.

Emperyalizm döneminde işçi sınıfının müttefikleri artmıştır.

Kapitalizmin emperyalist aşamaya ulaşmasıyla birlikte bir dünya ekonomisi oluşmuştur. Emperyalizmin en önemli özelliklerinden birisi olan sermaye ihracıyla birlikte, üretimin ve sermayenin uluslararası bir nitelik kazanması, bütün dünya ekonomisini bir çok bağla birbirine bağlamıştır. Bu gelişmenin en önemli pratik sonucu emperyalist sistemin iyice hassaslaşmasıdır. Yarı daha önce bir ülkede ortaya çıkan bir buhran sadece o ülkeyi etkilerken, oluşan dünya sistemi nedeniyle emperyalist sistemin bir noktasındaki bir buhran bütün sistemi etkiler hale gelmiştir. Tek tek ülkelerin ekonomileri, emperyalist zincirin birer halkası olmuştur.

Dünya ekonomisi, üretim ve sermayenin ulusal düzeyden uluslararası düzeye sıçramasıyla oluşmuş tur. Bu süreç boyunca emperyalist tekeller uzun hammadde, ucuz işgücü bulmak, tekel fiyatlarıyla mal satılabilecekleri pazar ihtiyaçlarını gidermek ve oluşturdukları siyasi hegemonya yoluyla her türlü imtiyazdan yararlanmak amacıyla geri ülkeleri kendi sömürgeleri arasına sokmuşlardır. Bu sömürgeleştirme boyunca, sistemin birer parçası haline getirilen tek tek ülkelerdeki işleyiş de, emperyalizmin gerekleri ve çıkarları doğrultusunda belirlenmiştir. Emperyalizmin bu politikalarına karşı, sömürgeleştirilen ülkelerde doğan anti-emperyalist ulusal kurtuluş hareketleri, işçi sınıfının bir müttefiki olmuştur. Bundan dolayıdır ki "bütün ülkelerin işçileri, birleşin" sloganı "bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşin" haline dönüşmüştür. Ayrıca, bütün bir toplumsal yaşamı kendi çıkarlarına göre belirleyen bir avuç tekelciye karşı, sınıflar mücadelesindeki cepheleşme daha önceki döneme göre değişmiş, diğer emekçi halk kesimleri de nesnel olarak işçi sınıfının emperyalist kapitalizme karşı mücadelesinin bir parçası haline gelmiştir. Muazzam boyutlara ulaşan üretim ve sermaye yoğunlaşması, tekelere büyük güçler sağlamış, siyasi zor aracı olan devlet mekanizmasında da egemen bir konuma ulaşan tekel, sadece işçi sınıfının değil bütün emekçi kesimlerin aleyhine olacak bir şekilde kendi güçlerini daha da artırmışlardır. Eskiden artı-değer yoluyla sadece işçileri sömüren kapitalistler, köylü ve küçük üreticileri hem feodalizme, hem de işçi sınıfının özel mülkiyetin kaldırılması talebine karşı kendi yanlarına çekilebiliyorlardı. Fakat emperyalizm döneminde küçük üreticileri mülksüzleştirerek proletaryeleştirilen tekel, bir yanda da işsizliğin körüklediği boyutlara ulaşmasında neden oluyordu. Elinde tuttuğu devlet mekanizmasıyla bütün haktan topladıkları vergileri kendi çıkarları doğrultusunda kullanmaya başladılar. Tekel kanyla satıkları ürünler, bütün halkın cebine el atılması anlamına geliyor. Sahibi oldukları bankalar aracılığıyla yürüttükleri kredi politikaları küçük mülk sahiplerinin sömürülmesine yönelik bir politika niteliğinde idi. Bütün bu gelişmeler köylüleri, küçük esnafı, zanaatkarı, küçük memuru işçi sınıfının yanına itti. Böylece, tekelci kapitalizm kendi eliyle kendi mezar kazılarının sayısını çoğalttı.

16. ve 17. yüzyıllarda ticari kapitalizm (merkantilizm) döneminde ortaya çıkan sömürgecilik, serbest rekabetçi kapitalizm döneminde mal ihracı (pazar) ve ucuz hammadde ihtiyaçlarına cevap veriyordu. Emperyalizm döneminde ise bunların yanı sıra sömürgeci, sermaye ihracı açısından karlı yatırım alanları olarak özel bir önem kazandılar.

Sermaye biriki merkezileştikçe (tekelci bir nitelik kazanmaya başladıkça) muhafazakar ister. Buna karşılık kapitalizmin kendi işleyişinden dolayı bir orantıları düşme eğilimi taşır. Sömürgeci, kapitalizmin bu sorunlarına çözümü için biçilmiş biçimisi kaftandır. Bu yüzden sömürgecilik özel bir önem kazandı. Ve sömürgeleştirilebilecek bütün alanlar bitinceye kadar, her emperyalist ülke, kendi gücü oranında sömürgelerin paylaşılmasından pay aldı. Bu arada siyasi açıdan görünürde bağımsız olan ülkelerde emperyalist kışkaca altına alınarak yeni sömürge konuma döşürüldü.

Sömürgelerin paylaşılması bittiğinde (sömürgeleştirilebilecek yeni alanlar kalmadığında) sömürgelerin yeniden paylaşılması gündeme geldi. Çünkü kapitalizm eşitsiz bir gelişme içindeydi ve bu yüzden ülkeler arasındaki dengeler de sürekli değişmekteydi. Bu nedenle, daha öncesine göre daha güçlü bir hale gelen bir emperyalist ülke, sömürgeleştirmeden kendisine düşen payı yetersiz bularak yeniden bir paylaşım gündeme getirebilir. Nitekim birinci ve ikinci paylaşım (dünya) savaşlarının çıkmasında da bu yatmaktadır.

Emperyalistler arasında sömürgelerin yeniden paylaşımı isteğiyle çıkan bu savaşlar, bir ölüme işçi sınıfı ve ezilen halkların iktidar mücadelesine yaramıştır.

Tekelci kapitalizmin ayırdedici özelliklerinden olan sermaye ihracı borç vermek veya doğrudan yatırım yapmak şeklinde olabilir. Sermayehıracı yoluyla emperyalistler sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yaratılan zenginlikleri, değerleri borçların faizi, yatırımlardan sağlanan karların transferi, borçlara karşılık kendi ürünleri ürünlerin tekel fiyatına satın alınması, patent-know-how gibi yöntemlerle sürekli biçimde aktırdılar.

BUNALIM DÖNEMLERİ

Serbest rekabetçi kapitalizmin tekeli kapitalizme dönüşmesiyle kapitalizm genel bir bunalıma girer. Fakat bu genel bunalım dönemi bir bütün olarak incelendiğinde kendi içinde farklılıklar emperyalizmin temel özelliklerinin değiştiği anlamına gelmez. Yine de işçi sınıfının emperyalizme karşı mücadelesinde de farklı yöntemleri doğuran ve örgütlenme anlayışına ulaşmak açısından son derece önemlidir.

Emperyalist kapitalizm tekeli kapitalizme dönüşmesiyle kapitalizm genel bir bunalıma girer. Fakat bu genel bunalım dönemi bir bütün olarak incelendiğinde kendi içinde farklılıklar emperyalizmin temel özelliklerinin değiştiği anlamına gelmez. Yine de işçi sınıfının emperyalizme karşı mücadelesinde de farklı yöntemleri doğuran ve örgütlenme anlayışına ulaşmak açısından son derece önemlidir.

Emperyalistler arasında sömürgelerin yeniden paylaşımı isteğiyle çıkan bu savaşlar, bir ölüme işçi sınıfı ve ezilen halkların iktidar mücadelesine yaramıştır.

Tekelci kapitalizmin ayırdedici özelliklerinden olan sermaye ihracı borç vermek veya doğrudan yatırım yapmak şeklinde olabilir. Sermayehıracı yoluyla emperyalistler sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yaratılan zenginlikleri, değerleri borçların faizi, yatırımlardan sağlanan karların transferi, borçlara karşılık kendi ürünleri ürünlerin tekel fiyatına satın alınması, patent-know-how gibi yöntemlerle sürekli biçimde aktırdılar.

Emperyalistler arasında sömürgelerin yeniden paylaşımı isteğiyle çıkan bu savaşlar, bir ölüme işçi sınıfı ve ezilen halkların iktidar mücadelesine yaramıştır.

Tekelci kapitalizmin ayırdedici özelliklerinden olan sermaye ihracı borç vermek veya doğrudan yatırım yapmak şeklinde olabilir. Sermayehıracı yoluyla emperyalistler sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yaratılan zenginlikleri, değerleri borçların faizi, yatırımlardan sağlanan karların transferi, borçlara karşılık kendi ürünleri ürünlerin tekel fiyatına satın alınması, patent-know-how gibi yöntemlerle sürekli biçimde aktırdılar.

Emperyalistler arasında sömürgelerin yeniden paylaşımı isteğiyle çıkan bu savaşlar, bir ölüme işçi sınıfı ve ezilen halkların iktidar mücadelesine yaramıştır.

Tekelci kapitalizmin ayırdedici özelliklerinden olan sermaye ihracı borç vermek veya doğrudan yatırım yapmak şeklinde olabilir. Sermayehıracı yoluyla emperyalistler sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yaratılan zenginlikleri, değerleri borçların faizi, yatırımlardan sağlanan karların transferi, borçlara karşılık kendi ürünleri ürünlerin tekel fiyatına satın alınması, patent-know-how gibi yöntemlerle sürekli biçimde aktırdılar.

Emperyalist-kapitalist sistem içindeki çelişkileri doğuran ilişkiler, emperyalizmin temel sorunları olan ucuz hammadde, pazar ve karlı yatırım alanları bulma ve elde tutma sorunlarına getirmek zorunda kaldığı çözümler tarafından belirlenir. Bu çözümlerin şekli, her bunalım döneminde farklıdır ve emperyalist ülkelerdeki sermaye birikiminin yanı sıra, emperyalizme karşı güçlerin nasıl geliştiği ile de belirlenir. Şimdi üç devreye ayrılan emperyalizmin bunalım dönemlerini inceleyelim.

Birinci bunalım dönemi: Bu devre tekelci kapitalizm dönemine geçişle başlar, 1914 yılında birinci yeniden paylaşım savaşının başlamasına kadar sürer. Genel bunalımın bu birinci evresinde emperyalist ülkeler arasındaki çelişkiler döneme damgasını vuruyordu. Bu dönemde, dünyanın paylaşılması ve ülkelerin sömürgeleştirilmesi tamamlanmıştır. Sömürgeleri açıkça işgal eden emperyalistler, bu ülkelerdeki hammadde kaynaklarına ve bazı altyapı tesislerine (demiryolu gibi) yatırım yapmışlardır. Sömürgeleştirildikleri ülkelere kendilerinin acentalarıyla yapan komprador burjuvaziye ve toprak ağalarıyla işbirliği içine girmişlerdir. Sömürgeleri alabildiğine talan eden emperyalistler bir süre sonra sömürgeleştirilecek yeni alan kalmaması üzerine birbirlerine düşmüş birinci yeniden paylaşım savaşına girmişlerdir.

İkinci Bunalım Dönemi: 1917 Ekim (Sovyet) devrimiyi ikinci yeniden paylaşım savaşı arasında ki devredir. Bu devreye damgasını vuran özellikle Sovyetler Birliği'nin ortaya çıkmasıdır. Dünyada proletar devrimlerinin örneği olan 1917 Ekim devrimi sonrasında kurulan Sovyetler Birliği bir çok ülkede sosyalist ve ulusal kurtuluş hareketlerinin hızlanmasına yol açmıştır. Bütün emperyalistler Sovyetler Birliğini kuşatma altına alarak yok etmeye çalışırken, Lenin'in önderliğinde kurulan 3. Enternasyonal sayesinde dünya devrimci hareketinde de bir merkezleşme sağlanmıştır.

Emperyalist ülkelerle geribakırılmış ülkeler arasındaki ilişkilerde pek önemli değişimlerin olmadı. Bu devrede de emperyalistler komprador burjuvazi ve feodal toprak beyleriyle işbirliği içine girdiler. Genellikle açık işgal yoluyla sömürgelerin kontrol altına tutulduğu bu dönemde hammadde ve alt yapı yatırımları yanı sıra borç yönetimi de büyük bir sömür yöntemi niteliğine kavuşmuştur.

1929 yılındaki buhran, bütün emperyalist ve geri baktırılmış bağımlı ülkeleri etkilerken Sovyetler Birliği'nde planlı ekonomi yoluyla büyük gelişmeler gerçekleşmiştir. Diğer taraftan Almanya ve İtalya'da iktidara gelen faşistler ikinci yeniden paylaşım savaşının hazırlıklarına girişmişlerdir.

İkinci paylaşım savaşıyla birlikte sona eren bu dönem, günümüzde savaşların sadece emperyalistler arasındaki çelişkilerden kaynaklanmadığını da gösteriyordu. Bu savaş bir yamıyla bir paylaşım savaşından diğer yamıyla sosyalist bir ülkeye emperyalist ülkelerin bir kısmı arasındaki bir savaşır. Üçüncü Bunalım Dönemi:

İkinci yeniden paylaşım savaşından sonraki dönemdir. Bu dönemde, emperyalizmin, yeni sömürgecilik şeklinde belirginleşen çözüm yöntemlerine karşı kurtuluş mücadelesi ile emperyalist ülkeler arasındaki çelişki dönemin belirleyici çelişkidir.

İkinci paylaşım savaşından sonra doğu Avrupa başta olmak üzere, Çin, Kore, Vietnam ve bazı diğer ülkelerde kurulan halk demokrasileri bu ülkelerin emperyalist sistemin dışına çıkmasını beraberinde getiriyordu. Bir çok sömürge ülkede gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi sonucunda anti-emperyalist yönetimler oluşturuluyor, emperyalist işgalere karşı büyük mücadeleler her tarafa yansıyor. Kontrol altındaki sömürgelerdeki anti-emperyalist nitelikteki iktidarlar oluşturarak kontrol dışına kaçma tehlikesi ve kapitalizmin ulaştığı boyut yeni sömürgecilik olarak adlandırılan politikaların uygulanmasını gündeme getirdi.

Emperyalizmin birinci ve ikinci bunalım dönemlerinde komprador burjuvazi ve feodal beylerle işbirliği içinde olan emperyalistler açısından sömürgeci ağırlıklı olarak hammadde kaynağı ve pazar işlevi görüyordu. Emperyalizmin dışsal bir olgu olduğu

bu dönemlerde, emperyalistler kendi askeri güçleriyle sömürge ülkeleri açık işgal altında tutuyorlardı. Üçüncü bunalım döneminde ise yeni sömürgeci politika doğrultusunda emperyalizmin çıkarları doğrultusunda biçimlenen uluslararası işbölümüne göre geri bırakılmış ülkelere kapitalist ilişkiler yukarıdan aşağıya doğru geliştirilmeye başlandı.

Bu dönemde emperyalizm, komprador burjuvazinin sermaye birikimine ulaşan kesimiyle bütünleşerek işbirlikçi tekelci burjuvaziye yarıtmıştır. Emperyalizmle işbirliği içinde yatırımlara girişen yerli tekelci burjuvazi özellikle dayanıklı-dayanaksız tüketim malları üretiminde yoğunlaşmıştır. Bunun sonucunda emperyalizmin dünya çapındaki çıkarlarına bağlı olarak onun denetiminde ve ona bağlı olarak çarpık bir sanayileşme başlamıştır. Halkın ihtiyaçlarına göre değil de emperyalizmin çıkarlarına göre biçimlenen çarpık kapitalizm hammadde, aramada, makina ve teknoloji yönünden de emperyalizme bağımlıdır. Gelişen yatırımların en önemli sonuçlarından birisi de ülkedeki işçi sınıfının nicel ve nitel olarak gelişmesini de sağlamasıdır.

Çarpık ve dışa bağımlı da olsa yeni sömürgeci politika doğrultusundaki temel içinde "sanayileşme" ülkedeki sınıf mücadelesini hızlandırmıştır. Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminin en önemli özelliklerinden birisi de açık işgalin gizli işgale dönüşmesidir. Birinci ve ikinci bunalım dönemlerinde kendi ordularıyla sömürgeleri açık bir şekilde işgal eden emperyalistler bu dönemde sömürünün ülke haklarından gördükleri büyük tepkiler ve ulusal kurtuluş mücadelesi nedeniyle bu politikalarını değiştirmişlerdir. Göstermeli bir şekilde siyasi bağımsızlıklarını tanıdıkları sömürgeci emperyalistler her türlü yolla bu ülkeler üzerindeki denetimlerini sürdürürlerken "sessiz ve derinden" yöntemini uygulamaya başladılar. Artık emperyalist ülkenin kolluk kuvvetlerinin yerini bağımlı ülkedeki yerli egemen sınıfların ordusu, oligarşinin ordusu almaya başladı. Üstlere, askeri danışmanlar a geri planda yönlendiricilik yapan emperyalizm, bağımlı ülkelerin ordu ve emniyet güçlerini, o ülke halklarından gelebilecek başkaldırlara "iş düşmana" karşı eğitti. Yani, bağımlı ülke bizzat kendi ordusu tarafından emperyalizm adına işgal edildi.

Böylece halkın tepkisi "dış düşmana" karşı olduğunu sandığı kendi ulusundan oluşan "milli" orduya karşı o daha alt düzeyde olduğunda, emperyalistler sömür ve soygun düzeninin bekliğini bu güçlere yaptırmaya başladılar. Ayrıca, hem kendi işgal ordularının maliyetinden kurtulup hem de bütçelerinin büyük bir bölümünü bu gizli işgal ordusuna beslemeye ayrıran yeni sömürgeci ülkeleri silah tekelcilerinin karlı bir pazarı haline dönüştürdüler. Tabii ki, gizli işgal ordusunun yeter-
de olduğu durumlarda emperyalizm doğrudan müdahale (açık işgal) yöntemlerini devreye sokmaktadı.

Bütün bu anlatılanların sonucu olarak, üçüncü bunalım döneminde emperyalizmin bir taraftan yeni sömürge ülkeye verirken, bir taraftan askeri ve kültürel hegemonyasını da kurar. Bu nedenle, bu dönemde emperyalizm, yeni sömürgeci ülkeler için dışsal bir olgu olmaktan çıkarak, işçel bir olgu haline dönüşmüştür.

Yine bu dönemde, sermaye daha önce görülmeyen bir biçimde uluslararası bir nitelik kazandı. Çok uluslu tekelci dünya üzerinde egemenliklerini kurduklar. Sermayenin bütünleşme (entegrasyon eğilimlerinin artışı) üçüncü bunalım dönemi yine de emperyalistler arasındaki çelişkilerin azalması bir yana, tam tersine daha da artmasına yol açtı. Fakat, bu çelişkilerin birinci ve ikinci paylaşım savaşları gibi üçüncü bir paylaşım savaşı yoluyla giderilmesi, geliştirilen savaş teknolojilerinin ulaşmış olduğu boyut, uluslararası demokratik muhalefetin varlığı, konjektürel olarak bir durağanlığın olmasına rağmen, ulusal kurtuluş hareketlerinde radikal potansiyelin varlığı genel bir savaş yerine baskı savaşlarıyla çözüm politikaları nedenleri ile pek muhtemel değildir.

Mihallıççık linyit grevi sürüyor

Kömür İşletmeleri A.Ş.'ye bağlı Eskişehir Mihallıççık Linyit İşletmelerinde 12 Ocakta başlayan grev halen devam ediyor.

Sendika ile işveren arasında 1 Eylül 1989 yılında başlayan görüşmelerde sonuç alınmadıkça, grev kararı olan Türkiye Maden-İş Sendikası bu kararı 12 Ocak'ta uygulamaya başlandı. 126 işçinin çalıştığı madende halen 118 işçi grevde.

Grev öncesi Mihallıççık Linyit İşletmelerinde

de günde ortalama 70-90 ton arasında üretim yapılmıyordu. İşçilerin grev kararına karşılık işveren de Lokavt uyguladı. İşçiler işletmede işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili hiç bir önlem alınmadıkça, bir kaza anında ilk yardım, askerliğini sihihiye olarak yapanların yaptığını anlatıyorlar. Talepleri; ücretlerde % 100 artış, servis, yemek ve aile parası, 2 ton olan kömür yardımının 5 tona çıkarılması.

Linyit işçileri haklarını alana kadar mücadele etmekte kararlı olduklarını belirtiyorlar.

YENİÇELTEK DOSYASI 2

Yeniçeltek ve YERALTI MADEN-İŞ

12 Eylül işçi sınıfının en büyük tehlike olarak gördü. Sınıfı her türlü örgütselliğinden yoksun bırakmayı ve sınıfın kendi bilimini "düşman" ilan etmeyi hedef aldı. Kâr daha fazla kâr" in sağlanması doğrultusunda bütün pervasızlığıyla başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi güçlere saldırdı. Ülke açık bir cezaevine çevrildi.

Çıkarttıkları yasalarla işlevsiz, sınıfın mücadelesine baştan set vuran, devlet sendikaları ve suskun bir işçi kitlesi doğdu.

İşyerlerinde işçiler sömürünün katmerleştiği sistem içinde katliam boyutlarında ölümlere sürüklendiler.

Yeniçeltekte işte bu tip işyerlerinden biri. 12 Eylül sonrasında maden işçilerinin içine sokulduğu sendika da, maden işçilerinin başına çöreklenmiş bir devlet sendikası.

Yeniçeltekte Linyit İşletmesinin, şeker fabrikalarının enerji ihtiyacı için kurulmuş olması, yönetimi, denetimi ve politikasının Sanayi Bakanlığı tarafından belirlenmesi ve 12 Eylül koşullarının yarattığı ortamla maden işçilerinin örgütsüz bırakılması sermayenin (işverenlerin) alabildiğine rahat davranmasını sağlamaktaydı.

12 Eylül'ün büyüttüğü dinsel örgütlenmeler, genel müdürlük ve işletme yönetimlerini oturtuyordu.

Maden işçilerinin öz örgütlülüğünün yok edilmesi ve maden işçilerinin yoğun baskı, tehdit ve işkenceyle karşılaşması, işçilerin çalışma koşullarından şikâyet edememesine, en ufak tepkilerinin bile terörle bastırılmasına neden oluyordu.

Sömürü çarkı böylece kurulmuştu ki, 12 Eylül'ün hemen arkasından kurulan yönetim, yörelin sıkıyönetim güvenlik sorumlusu Yzb. Atasoy Fitöz ile madencilik ortaklıklarını kuruyordu. Atasoy Fitöz'ün "işkence ve rüşvet" almakdan dolayı yargılanmasıyla bu belgeler ortaya çıkıyordu.

Yörelin işkencehanesi "Et Balık Kurumu" artık en ufak tepkide tehdit unsurunu oluyordu, maden işçileri böylece sindirilmeye çalışılıyordu.

12 Eylül'ün işkence ve sorgu yeri olan Et Balık Kurumu'ndan yüzlerce işçi geçmişti. 574 işçi Yeni Çeltik Devrimci Yol davasından yargılanmışlardı. 12 Eylülcülerin ve siyasi iktidarın "1980 öncesine dönme" tehdidinin işletme yönetimi ve sendika yönetimleri tarafından kullanılması 1980 öncesi DİSK/Yeraltı Maden-İş'i hatırlatmak içindi. Tabii ki bu hatırlatma, yeraltı Maden-İş sendikal anlayışı, işleyiş ve mücadelesini değil, onun yargılanmasını, yönetici ve üye işçilerin işkenceden geçirilmiş olduğunu hatırlatmak bağlamındaki tehditlerdi.

YERALTI MADEN-İŞ

Yeraltı Maden-İş, maden işçisiyle özdeşleşmesinde ve maden işçisinin mücadelesinde ve yarattığı devrimci birikimlerde tanınımı bulmaktadı.

İşte işverenlerin, siyasi iktidarın korkusu da zaten maden işçisinin kendisi için adım atması ve kendi sınıf bilimiyle donanmasıydı. Ve bu doğrultuda ulusal ve uluslararası işçi sınıfının mücadelesinde yeni birikimler kazandırdığı eylemleriydi.

Sendikal yapı içinde işçiler kendi sınıf demokrasisini yaratıyor, gerçek anlamda söz ve karar sahibi oluyorlardı. Mücadele; işçilerle sınırlı tutulmuyor, işçeri sınırlarını aşan bütün halk güçleri mücadelesiyle bütünleşen, anti-faşist mücadelede odaklanıyordu.

Yeni Çeltik tarihi bu mücadelenin zengin örnekleriyle doludur. Maden işçileri "yönetim deneyleri" kazanyor, mücadelenin içinde dirlişip kendi sınıf kimliklerini oluşturmuyor.

Oluşturulan 25 kişilik işçi konseyleriyle bir taraftan işyerlerindeki olumsuzluk aşılırken, diğer yandan sendikal yapının en üstüne kadar ulaşan bir ilişkiyle politikalar belirleniyordu. Maden işçileri kararlarının alınmasından uygulanmasından ve denetlenmesinden kadar tüm süreçlerde aktif olarak yer alıyorlardı.

Toplu sözleşmeleri tam uygulamak, çalışma koşullarını insanca bir düzeye çıkarmak, can güvenliğini sağlamak, konseyler aracılığıyla işçilerin elindeydi. Örneğin, can güvenliği sağlanması doğrultusunda kurtarma ekipleri sürekli hazır tutuluyor, acil olarak her an göreve hazır durumda bulunuyordu. Ayrıca sağlık istasyonları kurulmuştu. Sağlık personeli bu istasyonlarda ilk müdahaleyi yapacak şekilde hazır bekletilmekteydi.

İşçiler olarak her vardiya ve vardiya sorumluları ocaklarda gerekli araştırmayı yapar madende çalışıp çalışılmayacağını kararlarını verirdiler. İşçiler, çalışılacak yerin belirlenmesi, vardiya emniyet sorumlusu gerekli ölçümleri yaparak önlemleri alır, işçiler onun direktifiyle madene inip çalışırlardı. Ani olumsuz bir gelişme karşılı işçiler hemen terkedilirdi. Mühendisler işçileri eğitime tabi tutarak, yer üstünde 4 aylık teori ve pratik eğitimden geçirirdiler. Bu süreçte can güvenliği ile ilgili bilgiler alınıp, tedbirler öğrenilirdi.

Yapılan benzer organizasyon ve örgütlenmelerle hızla kazalardan ve ölümlerden uzaklaşmıştı. Konseyler, işyerindeki teknolojinin değiştirilmesi doğrultusunda belirleyici olmayı da gerçekleştirmişlerdi.

Yeraltı ve yerüstünün bağlantısını ileri bir

teknolojiye dayandırmayı sağlanıyordu. maden mühendisleriyle çalışanlar sağladıkları oluşturmaları, yabancı firmaların verilmeksizin gerçekleştirilmisti.

12 Eylül'le bu çalışmalar durdurulmuştu. Sendikal yapı ayrıca mesleki eğitim açılarak, işletmeye okuma yazma, kömür almasını sendikal kontena hareketi edildi. Yeniçeltekte direniş hareketi Maden İşçileri bu ağı bütünüyle lamışlardı.

Konseyler drettikleri kömürün hararına kullanılmasına dikkat ederler, raborasa ağı engellemek doğrultu hareket edildi. Yeniçeltekte direniş hareketi Maden İşçileri bu ağı bütünüyle lamışlardı.

Toplu sözleşmelerde geçirilen maddelerle halkın köy mahalle, işyeri düzeyinde gütenerek, topluca işyerine gelip kömür almaları sendikal kontena hareketi edildi. Yeniçeltekte direniş hareketi Maden İşçileri bu ağı bütünüyle lamışlardı.

Konseylerin sözütlerinden oluşan, sendika şube ve merkez düzeyinde tak toplantılarda denetleyici karar sendikal politikayı belirleyici olan Maden işçilerinin örgütlü gücü sendikaya taşınmış, sendikal yapı içinde işçileri aktif belirleyen konuma getirenlerin ağırlıklı görevi işçilerin bilginin her türlü araç kullanılarak, nmesi, çalışmaların organize edilme dınyasının sağlanmasında önder olmuştur.

Aşkaile direniş ve bu direnişin dendiği "üretkenlerin yöneten o kamılandığı" Yeniçeltekte bu no dolaydır ki, genel müdürlük kad yerinden çekmelerine rağmen çalışmamış, aksine işçeri her defasın yönetilmişti. İşverenin ve devlet rının bütün oyunları boşa çıkarmıştı.

İşte bundan dolayıdır ki Yeniçeltekte işçilerin örgütlülüğü 574 işçi "mücadelede oluşturmamış", "siyasi amaçlı grevler ve katılmak" iddiasıyla yargılanmıştı.

387 maden işçisi TCK'nın 201. maddesi göre, 46 maden işçisi de 141 maddesiyle maddelerden ceza almıştı. Yeniçeltekte camıamında yaşamını yitiren maden işçilerinin içinde bu yargıdan ceza almış 15 maddesi vardı.

Bu nedenlerden dolayı, 12 Eylül'ün işçeri tam bir toplama kampına dönüştürmesi, tehdit günlük yaşamı baskı haline gelmiş, son olayda öldürülen işçiler bile ölüme götürülmüşlerdi. Yörelin tek görevi olan işyerinde çalışanları işçilerin kabulünü konuma sokulmuştu. çalışma koşulları düzeltilmesi istenmişti. Katliamda 15 günlük işçilerin yitirmesi vahşetin boyutlarını doğrultusunda sadece bir örneği olmaktadır.

Türk-İş, Türk Maden-İş Sendikası'nın şikâyetlerini gözardı etmiş, 3 mürüt çarkının bir parçası olmuştu. İşçilerden gelen her tepside dağıtılmış, sendika bu tüne düşenleri büyük bir gayretle tirmişti.

Katliamdan 15 gün önce işçilerin kongreye götürme kararı almıştı. Fakat tepkilerin maden işçilerin gücünü yaratmak yerine yönetimi mesai başarı şansını azaltmaktadırlar. cilerin Yeniçeltekte iş örgütü sağlayarak, özgüçlerini harekete sarı sendikanın saldırılarını gördü.

Katliam sonrası 68 maden işçileri üzerinde siyasi gelecek kurnma kendileri için kullanmaya çalışılanların yanı sıra Türk-İş ve sendicileri de yöre halkından işçilerinden gerekli dersleri almıştı.

Yeni bir "12 Eylül" yasayan Yeniçeltekte, "Dirimleze sahip yarımlar, ölümlerimize sahip çıkma tepkilerini göstermişlerdir. Katliam sorumlusu olan devletin yetkilisi di 68 işçinin ölümünü uluslararası kellerine, Türkiye pazarını açm

bahane olarak kullanmaya çalışmış mür itihale edebiliriz" "bu gen maliyet yükseliyor, zavallı işçilerin yüzüne sözler sarfetmekle rumluluklarını gizlemeye çalışıyor.

Yaşananların hesabını sorarak işçilerine sahip çıkmak, uluslararası ve onun işbirlikçilerinin ayı lül politikalarını bozmak, ağı öğrenerek ve tüm işçilerin katliamlenmekten geçiyor.

İşçilerin kendi birlik ve örgütlü lüğü süreci kendi can güvenliğini kazanabilir ve denetlenebilir.

Bununla birlikte maden işçilerinin ve bu gücün yaratılmasında yönetime taşınması, işyerindeki komite ve konseylerle gerçekleştirilen, konsey sözütlerinden oluşan meclisi diye tanımlanabilir. beyni olan komiteleri kurmak den konseyleri oluşturmak gere

Grup sözleşmesine HAYIR

bu uygulama olarak kabul edilmektedir. Ve işçilere grup sözleşmelerinin "yarar"ları sendikalar tarafından anlatılmaktadır. Oysa mevcut uygulama işçilerin ve sendikal yapıların aleyhinedir. Bir kere işverenlerin grup sözleşmelerini getirirken, karşı çıkukları işyeri düzeyindeki sözleşmelerin ortaya çıkardığı sonuçlar olarak ileri sürdüğü gerekçelerin hiç birisi doğru değildir.

Öncelikle, bugün ülkemizde '80 öncesi kadar sendikal özgürlük yoktur. Ayrıca aynı işkolunda toplu sözleşme yetkisi olan değişik sendikaların yaptığı sözleşmeler sözüklerine kadar aynıdır. Geçen on yıl içinde işçi ücretleri alabildiğine gerilemiş ve üretim içindeki işçilik maliyeti % 5-7'ye kadar düşmüştür. Ama zamlar ve enflasyon durmamıştır. Bu nesnel durum zamların ve enflasyonun işçi ücretlerinden değil, uygulanan ekonomi politikalarından ve enflasyonun egemen güçler tarafından (çeşitli nedenlerle) bilinçli olarak tercih edilmesinden kaynaklandığını göstermektedir.

GRUP SÖZLEŞMELERİ SÖZLEŞME ÖZGÜRLÜĞÜNE, ÖZERKLİĞİNE DOĞRUDAN SALDIRIDIR

Sözleşme, iki tarafın özgür ve demokratik biçimde yaptığı anlaşmalarıdır. Grup sözleşmelerinde bu durum ortadan kaldırılmaktadır. İşyerleri büyük, orta, küçük (A-B-C) diye tasniflenmektedir. Oysa aynı kategori içinde yer alan işyerleri mali, üretim, üretim teknolojisi, artı-değer sömürsünün boyutu vb. farklılıklar göstermektedir. Grup sözleşmelerinde yapılan bu kategorilendirme ile işyerleri arasındaki bu farklılıklar gör sayılarak, hareket edilmektedir. Böylece yeni kazanımlara ket vurularak bir kısım işyerlerinin işçileri hak kaybına uğratılmaktadır. Aynı şekilde işçiler ve sendikalar işverenlerle anlaşmalarına rağmen sözleşmeyi imzalamamaktadırlar. Çünkü grup sözleşmelerinde bu durum fiili olarak ortadan kaldırılmıştır. Ya hepsi imzalanacak, ya da -bazılarında anlaşma sağlanmasına rağmen toptan uyumsuzluk tutularak greve çıkılacak. İşte bu durum sözleşme özgürlüğü ve özerkliğine doğrudan saldırıdır. Grup sözleşmelerinde yapılan bu kategorilendirme ile işyerleri arasındaki bu farklılıklar gör sayılarak, hareket edilmektedir. Böylece yeni kazanımlara ket vurularak bir kısım işyerlerinin işçileri hak kaybına uğratılmaktadır. Aynı şekilde işçiler ve sendikalar işverenlerle anlaşmalarına rağmen sözleşmeyi imzalamamaktadırlar. Çünkü grup sözleşmelerinde bu durum fiili olarak ortadan kaldırılmıştır. Ya hepsi imzalanacak, ya da -bazılarında anlaşma sağlanmasına rağmen toptan uyumsuzluk tutularak greve çıkılacak. İşte bu durum sözleşme özgürlüğü ve özerkliğine doğrudan saldırıdır.

GRUP SÖZLEŞMELERİ, SENDİKASIZLAŞMAYA, TEK TİP SENDİKAYA GİDİŞTİR

Grup sözleşmelerinde sendikalar farklı olmasına rağmen bağitlanan sözleşmeler birbirinin aynısıdır. Özellikle Metal ve Tekstil işkolunda sözleşme yetkisi olan sendikaların sözleşmelerinde hiçbir farklılık yoktur. İşveren örgütlülükleri, işbirliği içinde olduğu sendikalarla imzaladığı sözleşmeleri diğer sendikalara da dayatmaktadır. Bugüne kadar da bu konuda başarılı olmuşlardır. Bu durum, sendikalar arasında hiçbir fark olmadığı biçiminde bir görünüm yaratmaktadır. Bu iş, süreçte sendikal mücadeleyi olumsuz yönde etkilerken, sendikasılaşmaya veya tek tip sendikayı yaratmaya hizmet etmektedir. Gerçek anlamda sınıf ve kitle sendikal yapıların olmadığı bir dönemde bu etkileşim daha fazla olmaktadır. Gerek sınıfın objektif durumu, gerekse işveren örgütlülüklerinin propaganda ve saldırıları sendikasılaşma ve tek tip sendika hedefinde azımsanmayacak ilerlemler sağlamaktadır. İşte grup sözleşmelerinin kabulü, sendikalar arasında eş bir görünüm yaratırken, işçilerde sendikalaşmaya karşı bir güvensizlik, sendika değiştirmeyi gerektirir. İşçilerde "nasıl olsa şu sendika imzalar, bizimkiler de tasdik eder" şeklinde bir düşüncenin yerleşmesine getirmektedir. Bu durum, gelecek açısından azımsanmayacak olumsuzlukları taşımaktadır. En tehlikelisi ise grup sözleşmeleri sayesinde işçilerin sarı-faşist, uzlaşmacı sendikalarla toplanmasının sınıf mücadelesini yitirip yitirmediği tehlikeleridir.

GRUP SÖZLEŞMELERİ TEKELEKLEŞİMİ HIZLANDIRIR!

Bellirliğimiz gibi grup sözleşmelerinde ya toplu anlaşma, ya da toplu grev vardır. Bu işleyiş (A-B-C) kategorilerinde olan işletmelerin farklılıklarından dolayı büyük tekelere hizmet eden, orta ve küçük işletmeleri ortadan kaldırarak bir işlev görmektedir. Şöyle ki; işletmeler aynı kategori (A-B-C) de yer almalarına karşın sermaye birikimleri, pazar paylaşımları/payları, teknolojik, ithalat-ihraçat durumları farklılıklar gösterir. Bu bağlamda, her işletme grevde olduğundan pazar kaybı söz konusu olmayacaktır. Esas kayba uğrayanlar zayıf ve teknolojik yönden geri olanlar ile sendikalar olacaktır. Sermaye birikimi az olan işletmelerin uzun dayanması veya grevden sonra işletmeyi hemen devreye sokması güçtür. Bu tip işyerleri grevden sarsılmış olarak çıkarken, grev sonrası zayıfların yutulmasını getirecektir. Böylece sermayenin tekelleşmesi hızlanırken, işyerleri kapanacak, işsizlik yükselcektir.

Grup sözleşmelerinin bir olumsuz yönü de sendikalar açısındandır. Bu olumsuzluk eylemlilik sürecinin işverenler tarafından belirlenmesidir. Yani grevin zamanlanmasının işveren örgütlülükleri tarafından sendikalarla dayatılmasıdır. Oysa, hangi süreçte ne gibi eylemliliklerde bulunulması konusu işverenlerin belirleyiciliğinden çıkarılarak, işçilerin örgütlülükleriyle doğrudan devrede olmaları ile belirlenmelidir. Ancak, böyle bir anlayışla uzun süreli bir eylemlilik düşünülebilir,

İşverenlerin saldırıları boşa çıkartılabilir. İŞYERİ DÜZEYİNDE SÖZLEŞME OLMALI, KOMİTELER SÖZLEŞME MASALARINA OTURMALIDIR!

Yukarıda belirttiklerimiz ışığında alınacak doğru tavır; Grup sözleşmelerine karşı çıkmaktır. Bugün mevcut tüm sınıf ve kitle sendikasıym diyenler de dahil -sendikal yapılar böyle bir tavır koymamaktadırlar. Sarı-uzlaşmacı-faşist sendikal yapılar açısından şaşılacak bir durum yoktur. Onların zaten görevleri işveren politikalarının uygulayıcısı olmalarıdır. Bunun yanında kendisini ilericisi, demokrat, sınıf ve kitle sendikası olarak görenlerin söylediklerini incelemekte yarar vardır. Bugün kendisine sınıf ve kitle sendikasıym diyenler; Grup sözleşmelerinin 1-İşçilerin eylem birliğini sağladığını, toplu grevlerin yaptırım gücünün fazla olduğunu 2-Sendikaların toplu sözleşmeleri bir seferde bitirerek, başka çalışmalar (eğitim, örgütlenme, kooperatifleşme vs.) yapmaya zaman kazandırdıkları gibi iki ana gerekçe öne sürerek "evet" demektedirler.

Bu iki gerekçe, ülke gerçekleri ve mevcut sendikal anlayışın çerçevesinde geçerliliği mümkün olmayan bir durumdur. Bir kere; eylem birliğinin ve toplu grevlerin yaptırım gücü, eyleme veya greve katılan insan sayısının fazla olmasından değil, eylemin muhtevası ve mücadele anlayışından odaklanmaktadır. Mücadele anlayışı doğru bir perspektifte değilse, istediğimiz kadar fazla sayıda insan olsun yenilgi kaçınılmazdır. Bir başka deyişle, bugün işçiler örgütlü bir şekilde doğrudan devreye girmedikçe, aileleriyle, çocuklarıyla, çevre halkıyla, toplumun diğer kesimleriyle dayanışma ve birlikte mücadele geliştiremezse, başarı beklenemez. Bir tek grevin de, toplu grevin de başarı anahtarı buradadır. Yani, mücadelenin doğru bir şekil-

de yürütülmesindedir. 1980'den bu yana geçen süreçte böyle bir bakışın uygulanmaması toplu grevlerin başarısızlıkla sonuçlanmalarını getirmiştir. Ayrıca işyeri bazında yapılacak sözleşmelerde de toplu eylemler ve grevler yaratılabilir. Yeter ki; doğru bir anlayışla mücadele yürütülsün.

İkinci gerekçeye gelince, toplu sözleşmenin sendikal çalışmanın diğer boyutlarına -eğitim, kooperatifleşme, örgütlenme vb.- zaman kazandırdığına: Bu durum da aynı birinci gerekçedeki yanlış bakış ve anlayıştan kaynaklanmaktadır. Öncelikle belirtmesi gereken mücadele, örgütlenme ve eğitimin iç içeliğidir. Tek tek işyerlerinde sözleşme yapılması işçi sendikasının tüm zamanını almaz. Esas olarak bu durum işveren örgütlülüklerini ve sarı, uzlaşmacı, faşist sendikaları düşündürmelidir. Çünkü, sınıf ve kitle sendikalarında komiteler sözleşme masalarına oturtulmalıdır. İşyerlerini en iyi bilen işçilerdir. Bu bağlamda, işyerine ilişkin her sorun doğrudan işçilerin bilgisi dahilindedir. Sorunun çözümü de oradadır. Yani çözüm, işyerinden kopuk sendika üst yönetimlerinde değil, olayı bizzat yaşayanlardır. Ayrıca bu durum işyerlerindeki işçilere yani olayı en yakın biçimde yaşayanlara bir aktivite (hareketlilik- duyarlılık) kazandıracaktır. Böyle bir bakış açısından hareket edilmez ve her şey sendika üst yapısına bağlanır ve dolayısıyla işçiler devreden çıkarılırsa tabii ki, ne zaman yeter, ne enerji yeter ne de saldırılar göğüslenir.

Tüm bunlar ışığında, grup sözleşmelerine karşı çıkılmasının kaçınılmazlığı açıktır. Alternatif ise, işyeri düzeyinde sözleşmedir. Grup sözleşmeleri, işçilerinin özgül durumlarını gözardı ettiğinden ve işyerinin dışında-

kiler tarafından yürütüldüğünden işçilerin aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenlerle, işyeri düzeyinde sözleşmeler hedeflenmeli ve komiteler sözleşme masalarına oturtulmalıdır.

Genel Maden-İş Başkanı TTK yönetimini kınadı

"Damarımıza basmasınlar"

Genel Maden İşçileri Sendikası Genel Başkanı Şemsi Denizler, Zonguldak Maden Mühendisleri Odası Başkanı Enver Karaçam hakkında disiplin soruşturması açan TTK yönetimini kınadı ve baskıların durdurulmasını istedi.

Genel Başkan Şemsi Denizler, konuyla ilgili şu açıklamayı yaptı:

"Zonguldak Maden Mühendisleri Odası Başkanı Sayın Enver Karaçam hakkında TTK yönetiminin disiplin soruşturması açtığını öğrendik.

Doğrusu pek şaşırmadık. TTK üst düzey yöneticilerinin demokrasi düşüncesine ne kadar yabancı olduklarını biliyoruz. Ancak, kendi kafaları ne olursa olsun, herkes gibi TTK yöneticileri de demokrasinin ortak kurallarına uymak zorundadır.

Biz, soruna önce demokratik haklar açısından bakıyoruz. Sayın Enver Karaçam'ın TTK'deki görevi ile Maden Mühendisleri Odası'ndaki görevi birbirine karıştırmamaz. TTK yönetimi hiçbir çalışanını kendi meslek kuruluşundaki görevini engelleyemez. Ne çalışan işçinin sendikaletkinliğine, ne de mühendisin kitle örgütündeki etkinliğine karşı çıkabilirler. Oda Başkanı olarak Enver Karaçam'ın TTK yönetimini eleştirmesi en doğal hakkıdır. Bir yerde asıl görevi ve sorumluluğu budur.

"İşçiler birleşin,

-İşçilerin eğitilip, sınıf çıkarları doğrultusunda örgütlenmesini, sendika ağalarından bekleyemeyiz. İşyerlerimizdeki komite ve konseyleri bir an evvel gerçekleştirelim, işçi hareketine yön verecek lokomotif gücü oluşturalıyız.

İşte böyle bir atmosfer içerisinde, Çimse-İş Sendikası tarafından alınan grev kararı, Adana Çimento Fabrikasında işçilerin çok-kun katılımıyla başlatıldı.

Sabah saat 9'da gece vardiyasından çıkan işçilerle diğer vardiyalardan işçiler fabrika önünde birleşerek, grev silahının gücünü gösteriyorlardı. Şube Başkanı Selahattin Uzun, kısa bir konuşma ile greve çıkış nedenlerini anlatarak, grev sürecinde de işçilerin birlik ve beraberlik içinde olmaları gerektiğini belirtirken; konuşması işçiler tarafından sık sık "İŞÇİLER BİRLEŞİN İKTİDARA YERLEŞİN" "GENEL GREV HAKKIMIZ SÖKE SÖKE ALIRIZ" sloganlarıyla kesiliyordu.

Daha sonra işçiler adına söz alan Ali Güneşer adlı işçi;

Grevin her şeyin çözümü olmadığını, günümüz Türkiye'sinde ekonomik mücadeleye kazanılan hakların, zamlarla geri alındığını vurgularken; toplu sözleşmelerle alınacak haklara sonuna kadar sahip çıkmaları gerektiğini, yoksa çoğu defa işverenler toplu sözleşmelerle kabul etmek zorunda kaldıkları hakları sonradan almaktadırlar;

Çolakoğlu

sayla, silahlı kuşanmışlığına karşı iki gün onurlu bir mücadele verdiler. Direnişin son günü işçiler sunları söylediler: "Şalteri indirip hayatı durdurduğumuzda ne Çolakoğlu'nun milyarları ne % 80'lik ihraçat kalır. Tek güvencemiz birlik, beraberlik ve örgütlü gücümüz. Hiçbir konuda işverenin sözüne, iyimyetine güvenmeyiz. Nuri Çolakoğlu'nun sendikamızla (Otomobil-İş) yaptığı 2 yıl için

de yürütülmesindedir. 1980'den bu yana geçen süreçte böyle bir bakışın uygulanmaması toplu grevlerin başarısızlıkla sonuçlanmalarını getirmiştir. Ayrıca işyeri bazında yapılacak sözleşmelerde de toplu eylemler ve grevler yaratılabilir. Yeter ki; doğru bir anlayışla mücadele yürütülsün.

İkinci gerekçeye gelince, toplu sözleşmenin sendikal çalışmanın diğer boyutlarına -eğitim, kooperatifleşme, örgütlenme vb.- zaman kazandırdığına: Bu durum da aynı birinci gerekçedeki yanlış bakış ve anlayıştan kaynaklanmaktadır. Öncelikle belirtmesi gereken mücadele, örgütlenme ve eğitimin iç içeliğidir. Tek tek işyerlerinde sözleşme yapılması işçi sendikasının tüm zamanını almaz. Esas olarak bu durum işveren örgütlülüklerini ve sarı, uzlaşmacı, faşist sendikaları düşündürmelidir. Çünkü, sınıf ve kitle sendikalarında komiteler sözleşme masalarına oturtulmalıdır. İşyerlerini en iyi bilen işçilerdir. Bu bağlamda, işyerine ilişkin her sorun doğrudan işçilerin bilgisi dahilindedir. Sorunun çözümü de oradadır. Yani çözüm, işyerinden kopuk sendika üst yönetimlerinde değil, olayı bizzat yaşayanlardır. Ayrıca bu durum işyerlerindeki işçilere yani olayı en yakın biçimde yaşayanlara bir aktivite (hareketlilik- duyarlılık) kazandıracaktır. Böyle bir bakış açısından hareket edilmez ve her şey sendika üst yapısına bağlanır ve dolayısıyla işçiler devreden çıkarılırsa tabii ki, ne zaman yeter, ne enerji yeter ne de saldırılar göğüslenir.

Tüm bunlar ışığında, grup sözleşmelerine karşı çıkılmasının kaçınılmazlığı açıktır. Alternatif ise, işyeri düzeyinde sözleşmedir. Grup sözleşmeleri, işçilerinin özgül durumlarını gözardı ettiğinden ve işyerinin dışında-

kiler tarafından yürütüldüğünden işçilerin aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenlerle, işyeri düzeyinde sözleşmeler hedeflenmeli ve komiteler sözleşme masalarına oturtulmalıdır.

İstanbul Motor Piston'dan atılan işçiler, Çelik-İş İzmit Şubesi'nde basın açıklaması

Türk Metal'i reddetmenin faturası

Motor Piston'da işçi kıy

Motor Piston 'da, Metal'den ayrılıp Çelik-İş'e geçen işçilerden 12'si işten atılırken, Türk Metal de boş durmayıp 39 eski üyesini savcılığa verdi.

verenin ve 30-40 üyesi kalan TTB birliği ile yapılan baskılardır. hancıye toplayıp yaptığı koni karı-koca gibiyiz, aramıza sene çeklindeki konuşmalarıyla bi tal'e geri döndürmeye çalışı mayan müdür en sonunda "sen kanun da benim. Çok kızdır kapatırım, hodri meydan" dedi Piston işçisi kararlı. İşverinin şa çıkartacağız, Türk Metal mücadelemizi kıramayacak. Söhbetimizden bir gün soru min protesto amacıyla Moto yarıyolda servislerden inerek lerine giderken, çevredeki mal alkışlarla işçilere destek oldu. Özdemir-İş, Otomobil-İş, Çelik-İş'in örgütlü olduğu 17 işyeri de mook boykotu yaparak olayı 6000 işçinin geliştirdiği bu eyle mde bu üretilen Motor Piston fabrikasında boykotu ve sakal bırakma düdüğü.

(İşçilerin Sesi-İzmit) Şubat ayı içinde Türk Metal'den ayrılacak Çelik-İş sendikasına geçen Motor Piston işçilerinden 12'si işlerinden atıldı. Sendika değişiminden sonra işveren ve Türk Metal'in işçiler üzerindeki baskıları arttı. Türk Metal sendikası Çelik'İş'e geçen 39 eski üyesini savcılığa vererek haklarında soruşturma açtı. İzmit'te kendi yaptırdığı bir üst geçide "Çetin Emeg" adını veren fabrika sahibi Muammer Dereli de sendika değiştiren 12 işçiyi atarken ne kadar demokrasi aşığı olduğunu gösteriyordu.

İşten atılan işçiler görüşlerini şöyle belirttiler: "Motor Piston'da Belene'yi aratmayan baskılarla karşı karşıyaydık. Fabrika sahibi Muammer Dereli gestapo misali baskı ve zulüm kampanyası başlattı. Yapılan baskılar iş-

Sendikamızın bu üretilen Motor Piston fabrikasında boykotu ve sakal bırakma düdüğü. 2000 yılında aylık zam teklifimizin 1995'te bin 190 TL'ye resmi olarak 385 bin TL'ye çıkarıldığını açıkladığımız şekilde olaca-

Denizli Çimento ve Cam İşçilerinin sesi yükseliyor

"Direnirsek, kazanacağız"

(İşçilerin Sesi-Denizli)- Her geçen gün artan hayat pahalılığı karşısında yaşam koşullarını biraz daha iyileştirmek isteyen Denizli Çimento ve cam işçileri haklarını almak için grevdeler. Çimse-İş Sendikasının ülke çapında aldığı çimento grevi kararı uygulanırken, aynı sendika üyesi cam işçileri de greve başladı. 26 Mart'ta başlayan çimento grevine 221 kişi katılıyor. Cam sanayiinde ise 850 dola-

yında işçi greve katılıyor. Çi çilerinin sakal bırakma ve e yah eşarp bağlama biçimini Ama bunlar basında yankı

"Toplumsal Uzlaşma" Semineri

(İşçilerin Sesi-İzmir)- Dokuz Eylül Üniversitesi ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TISK)'in ortaklaşa düzenledikleri "Toplumsal uzlaşma" seminerinde ilk konuşmayı TISK yönetim kurulu başkanı Refik Baydur yaptı.

Baydur, "... sendikalar, çalışan menfaatlerin koruyucusu olmalarına rağmen memlekette barışın ve özgürlüğün lokomotifidirler. Bakanlık, ben devletimi iyi bilirim ya... şımından vazgeçmelidir." diyerek iktidarı eleştirdi.

TÜRK-İŞ genel başkanı sık sık sinirlenerek yaptığı konuşmasında "Şevket Yılmaz iş verenerinin toplantısına gitmiş" diyerek eleştireceğini, bundan çekinmediği belirter konuşmasına şöyle devam etti:

"Eğer bu bir genel seçim yatırımı değilse, eğer Haziran ayında her beraber Cenevre'ye gideceğimiz 77'inci konferansı oluşturan dünya delegelerinin önünde hükümet temsilcisi çıksın. İşte ben işçilerle de, işverenle de anlaşım, uzlaşım, bir meselemiz kalmadı. Ey İLO daha bizden ne istiyorsunuz? Bıraksanız ya yakamız..." demek suretile işin içinden sıyrılmayı düşünüyorsa o taktirde gündeme gelecek uzlaşma sağlam temele oturmaz. Türk-İş topluluğunu bugünkü koşullarda toplumsal uzlaşmaya davet ediyorsanız, biz bunda yokuz. Bugünkü ortamda "gelin uzlaşalım" demekle işçi sorunlarına bir perde çekilmek isteniyorsa bu uzlaşmaya evet demeyiz." dedi.

Konuşmaların ilk turu tamamlandıktan sonra konuşmacılardan Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanı İmren Aykut'un uçağının indigi haberi geldi. İmren Aykut'un salona hemen girişinde Şevket Yılmaz, " Hemde toplumsal uzlaşma seminerine geç geliyorsunuz, bu nasıl iş?" dedi.

Böle toplantıların sık sık yapılması gerektiğini, işçi ve işveren temsilcilerinin T.I.S. görüşmeleri dışında da sıkça bir araya gelmeleri gerektiğini vurgulayan İmren Aykut, bundan bir süre önce toplantılar yapıldığını, belirterek dikkatleri başka yöne çekmek istedi.

Biz munderden kaçmayı sözleriyle Şevket Yılmaz'ın düşüncesini bundan sonra yapılacak toplantılara katılma eğiliminde olduğunu gösteriyor.

Unlar

Unlar... işçilerin sesi... unlar... işçilerin sesi...

Sendika; 1. 6 ay için % 150 artı 2. 6 ay için % 75 artı 3. 6 ay için % 40 artı 4. 6 ay için % 30 artı

istemis. Bu rakamlar işçile son derece düşük olmasına 1.6 ay için 125 bin lira seyy m veriyor. Bunlar bu günün duçka komik rakamlar. Oys bin lira alıyor. Bugün Deniz evin kirası 200 binin üzerinde sağlıksız bir işten atılma teh şiyorlar. Daha önce işyeri ter Basmacı ve bazı işçiler işten ka onlara sahip çıkmamıştı. nin "tazminatlı çıkış veril yapamam" biçiminde bir ya sa bu sorun işçilerin en can dan biri. Mustafa Basmacı'n cesi "1 Mayıs'ı kutlama iste dikalarını bu tür konulara yak ğu gibi Çimse-İş Denizli şube vırsız alıyor.

Sendikamızın işleyişindeki a yöntemler, sendika ile işçiler bir ucurum yaratmış durum nı Tuncer Aydın genel mer atanmışken işçilerin seçimiyle temsili ise görevden alınarak kası atanmış durumda. Yeni numunun hazırlanmasını yas nın ataması ile geldiğimiz için nemiyorum. İşveren karşısinc ları için dayatıcı olamıyoruz olsaydık, arkamdaki güce gi tici ve girişimci olurdum sim korkusu bende de var." diyor tımları uzadıkça, tartışmalar a alıcı sorunlar dile getiriliyor, görevlilerinin seçime gelmesi sekreteri grev sonrasında seçi ni söylüyor.

Çimse-İş sendikası grevde ödemesi yapamayacağını aç buna tepki duyuyor. Şimdiye nedne düşündümi, neden bun lar ayrılmadı sorusunu doğal e Cam işçisi sununda bilincinde: sorunları konuşuyorsak dile g

Aksa-Akkim İşçileri, sarı sendikacıların, işverenin senaryosunda olmayan şeyler söylüyorlar

"Söz ve karar hakkımıza saygı"

AKSA-Akkim işçileri: "Mücadele şimdi başlıyor. Söz karar sahipliğimizi yaşama geçireceğiz."

Yalova'da kurulu Aksa-Akkim fabrikalarında, rollerin "demokrat" etiketli sendikacıların, mafya tipi şube başkanının, ensesi tatlı kârdan katmerlenmiş patronların, yıllanmış sarı sendika başkanlarının, emniyet müdürlerinin üstlendiği bir oyun sahneleniyor. Ama işçiler bu kez oturup bu oyunu izlemiyor. Tek bir ağızdan haykırıp "İşçiler sendika yönetimine" diyerek mücadele veriyor.

Aksa-Akkim işçileri isimlerini bir gecede sendika değiştirmeleriyle duyurdular. Petrol-İş'ten Laspetkim-İş'e geçişe hızlanan süreç nasıl yaşandı? Aksa-Akkim işçileri yaşadıkları süreci canlı bir tartışma ortamıyla aktardılar bize. Yaşananları onlardan dinleyelim:

"Bugün vardığımız nokta bir birliktir haklı sonucudur. Bizi bugüne, Petrol-İş bünyesinde yaşadığımız anti-demokratik uygulamalar getirdi. Petrol-İş Yalova şube başkanı Yüksel Yılmaz'ın yönetimi süresince yaptıkları, onun kimin yanında saf tuttuğunun açık göstergesi oldu. Öyleki sözleşme dönemlerinde hazırladığımız taslak önce şubede kırıpılıyor, içeriği iyice boşaltılıyor, işten çıkarmalar Yılmaz'ın insiyatifiyle gerçekleştiriyor, yönetim süresince Fabrika sahibi Raif Dinçkök'ün gözde adamı konumunu koruyordu. Bu olanlara, Yılmaz'ın kraldan kralcı tavırlarına sessiz kalamazdık. En son 29 Aralık 89'da da 3 temsilcinin görevden alınması bizi taşıran damla oldu. O güne kadar sesi soluğu çıkmayan sendika genel merkezine 320 imzalı dilekçeyle gittik. Merkez yöneticileri "İşte biz de bu fırsatı bekliyorduk. Sonunda Yılmaz'ı temizleyebileceğiz" sözleriyle karışıldılar bizi. İstediğimiz etiket: İşçilerin istediği doğrultusunda temsilci seçimi yapılsın. O gün tepkimizi, talebimizi olumlu karşılayan genel merkezden ses çıkmayınca otobüslerle yine İstanbul'a merkeze gittik ve 'şube baskı yapın' cevabıyla karşılaştık. Sonraki birkaç gün içinde protesto telgrafı çekildi ve şubeye siyah çelenk bırakıldı. Yine genel merkezin hiçbir çabasını göremedik. 18 Ocak günü aramızdan seçtiğimiz 6 arkadaş Petrol-İş genel merkezine gitti. Alınan cevap ilginçti: "Şube başkanının atadığı temsilcileri onaylamak zorunda kaldık. Adamın bölgesel gücü var. Gerekirse işçi attıracağını söyledi. Bir şey yapamadık." Aksa-Akkim işçisinin aklında bu cevabı aldıktan sonra da sendika değiştirme gibi bir niyet yoktu. Yine bizlerin çabasıyla ertesi gün 3 otobüs genel merkeze gidip Münir Ceylan ve Mansur Burgucu ile görüştük. Karşımızda konuşan işçi sendikasının başkanı değil de kâr zarar hesapları yapan bir işletme müdürüydü sanki. Münir Ceylan tepkilerini ileten işçilere, 'sizin niyetinizi anlıyorum. Zaten bize ağır geliyorsunuz. Kararınıza saygılıyım' diyordu. Aynı akşam 20 saat sürecek sendika değiştirme olayı başladı. 616 Aksa'lı işçiden 550'si, Akkim'de çalışan 78 işçiden 75'i elle tutulur tek seçenek olan Laspetkim-İş'e geçtik."

Ve o andan itibaren oynanan roller iyice belirginleşti. Münir Ceylan "Demokrat" maskesini sıyırdı. İşyerlerinde %5'lik bir "kitlesi" kaldığı halde "yetki bizde" diyerek işçinin iradesini, söz karar sahipliğini reddetti. Yüksel Yılmaz araya "çok değerli dostlarını" sokup tehditler savurdu. Kimler yoktu ki bu dostların arasında? Bu isimleri Münir Ceylan veriyordu, karşısına dikilen işçilere bir şey yapamayacağını söylerken: "Adamların elinde işten atılacak 29 kişinin listesi var. İş bildirginiz gibi basit değil. Şevket Yılmaz'dan, Cevdet Aydın'dan (Yalova müteahhidi), Raif Dinçkök'ten, Selçuk Ergin'den (genel müdür) ve adını veremeyeceğim Ankara'dan bir emniyet müdüründen yoğun baskı var."

Ve adı sayılan bu beş kişi ortak bir hedef için sahnediydi: "Aksa'yı biz hallederiz." Bundan sonrası yine işçi arkadaşlardan dinleyelim: "Bizim sendika değiştirdiğimizi duyduktan sonra işveren boş durmadı. 22 Şubat günü fabrikayı (Laspetkim-İş) buraya sokmam. Onlar komünist, çocuklar bana zaman tanıyan Yalova şubesini de, genel merkez de, sendika üzüğüne de değiştireyim, 'size bağımsız sendika da kurdururum' şeklinde konuştular. Bizler bu noktaya birilerinin güdümünde değil tamamen söz karar sahipliğimizi kullanarak geldiğimizi söyleyerek cevapladık işvereni.

1 Mart'ta Laspetkim-İş Yalova Bölge Temsilciliği açıldı ve bizler Petrol-İş'in tavrını teşhir için açlık grevi kararı aldık. Açlık grevi

Devamı 7. sayfa

YALOVA ŞUBE BAŞKANI YÜKSEL YILMAZ'A DAİR...

Petrol-İş Yalova şube başkanı Yılmaz, Yalova'da aile imparatorluğunu kurmuş bir sendikacı. Yalova'lı zengin müteahhit Cevdet Aydın'ın, Aksa'daki tasarrufların işvereni Ertuğrul Aslan'ın, açlık grevi bilen işçileri, "kasti kaza yapabilir" diyerek hastaneye sevkeden işyeri "hekimini" Turan Sener'in akrabası. Ve daha sıradan bir işçiye işveren Raif Dinçkök'ün kucaklaşıp öpebileceği, "ben sadece Yüksel dinlerim" diyebileceği denli yakın dostu. Her yönden çıkar ilişkileri olan bir kişi. Öyleki işçilere gıda parası olarak verilen fişlerin altına yazılan alışveriş yerleri Yılmaz'ın istekleri doğrultusunda belirleniyor. Bu alışveriş merkezleri de Yılmaz'a duydukları şükran hissinden olacak onu hediyelere boğuyor.

Yüksel Yılmaz sendika yönetiminde kendisine muhalefet olan Kav işyerinden iki işçiyi işten atılabilecek nüfuzla sahip. Bu nüfuzu şimdi Aksa-Akkim işçileri için de kullanmaya çalışıyor.

Kadınlar eşlerini yalnız bırakmadı

"Bu sorun hepimizin"

Yaklaşık iki aydır süren Aksa ve Akkim'de çalışan 628 işçinin onurlu mücadelesinde en büyük destek ve yükü paylaşıyorlar aileler. Aksa ve Akkimli işçilerin aileleri destek olmanın da ötesinde mücadelede vazgeçilmez bir parça oluşturuyorlar. Siyah kurdelelerle Yalova'da dolaşmaktan, Yalovalılara mahalle mahalle, köy köy eşlerinin niçin mücadeleye ettiklerini anlatmaya, kendilerine ulaşmamakta direnen basına gitmeye ve Münir Ceylan ile görüşmeye kadar pek çok şeyi yaşama geçirdi Aksa-Akkimli işçilerin aileleri.

24 Mart günü Aksa Akkimli işçilerin aileleri 3 otobüs ile Petrol-İş Bogaziçi Şubesine gelerek Münir Ceylan ile görüştüler. Münir Ceylan "neden siz geldiniz, eşleriniz gelseydi" deyince kadınlar; "Günlerdir evlerimizde huzurumuz kalmadı. Bir tarafta Petrol-İş, bir tarafta işyerinde tezgah söylentileri doğal olarak hayatı birlikte paylaştığımız eşlerimiz kadar bizleri de huzursuz ediyor. Her gün eşlerimizin işten atılma korkusu bizi tedirgin ediyor. Zaten zor kanaat geçiyoruz, bir de işsizlik korkusu... Hazır eşlerimiz birliktir ve beraberliklerini elde etmişken neden Laspetkim-İş'ten koparılmak isteniyorlar? Biz genelde Petrol-İş iyidir veya kötüdür demiyoruz. Aksa-Akkim'de uyguladığı politikayı beğenmiyoruz. Yalova şube yönetiminin ve patronun keyfi tutumları bizi sencilerce bu ay işten

çıkarılanlar arasında eşimde olacak mı kuşkusuyla yaşıttı. Eşlerimiz birliktir beraberliklerini Laspetkim-İş çatısı altında sürdürecekler. Şuna inanıyoruz, eğer birlik-teliklerini koruyamazlarsa hangi çatının altına girerlerse girsinler eski kötü günlere döceklerini onlar da biz de biliyoruz. Bunun için de Aksa-Akkim işyerlerinde %5 tabanı kaldığı halde bu işyerlerinde yetki alacağım diyen, sözleşmenizi biz yapacağız diyen Petrol-İş yönetimini bu tutumundan döndürü protesto ediyoruz ve bir an önce yasalardan Petrol-İş'ten yana olmasına rağmen, en doğru demokratik hareket olan 'Aksa-Akkim işyerinde %95 tabana sahip olan Laspetkim-İş sendikasına yetkiyi bırakıyorum' demesini ve Petrol-İş yönetiminin ve başkanı olan siz Münir Ceylan'dan bekliyoruz. Bizleri sokaklara dökmeyi huzur içinde evlerimizde dönelim" dediler.

Münir Ceylan ailelerin "yetkiyi bırakıp sözleşme yapmaktan vazgeçecek misiniz, yoksa hep karışında olduğunuz 2821-2822'nin ardına sığınıp direteceğiniz misiniz?" biçimindeki ısrarlı sorularına "İşçimizin onurunu korumak için ne gerekirse onu yapacağız" şeklinde cevap verdi. Ailelerin ısrarla "bizim irademizin ne yönde olduğu açık, bu iradeyi çiğneyecek misiniz?" diye sorunca M.Ceylan "Gidin kardeşim. Lazım geleni yapacağız" diyerek toplantıyı terketti.

"Mücadeleniz mücadelemizdir" diyen metal işçilerinden,

ANSA grevcisine destek

ANSA grevinin 341.gününde, grevcileri ziyaret eden metal işçileri coşkuyu tazeledi.

21 Mart Çarşamba günü, Çelik-İş, Otomobil-İş ve Özdemir-İş şube başkanları ve üyesi olan fabrikalardan bir grup işçi Ansa grevcilerini ziyaret ederek bir dayanışma örneği gösterdiler. Yaklaşık 500 kişiden oluşan ziyaretçi grubu, grevci işçiler ve Laspetkim-İş İzmit şube yönetiminin coşkusuyla karşılandı. Bugüne dek iş cinayetlerinde hayatlarını kaybeden emekçiler için 1 dakikalık saygı duruşu yapıldıktan sonra şube başkanları ziyaretin anlamına değinen konuşmalar yaptılar.

Ansa'nın üyesi olduğu Laspetkim-İş İzmit şubesinin başkanı Atilla İlmian yaptığı konuşmada, verilen mücadelede işçilerin dayanışmasının, başarıya ulaşmanın güvencesi olduğunu vurguladı. Avans ve ödetilerinden kesilen ek zammı alabilmek için üretim durduran lastik işçilerinin mücadelesine de değinen İlmian varolan koşulları bile daha geriye çek-

meye çalışan Ansa işvereni karşı da gerekirse, 341.günlük dolduran grevin 641.güne ulaşacağını, mücadelenin haklarını alana dek süreceğini sözlerine ekledi.

Özdemir-İş şube başkanı Mustafa Çağdaş, Otomobil-İş şube başkanı Necdet Erşin ve Çelik-İş şube başkanı Kadir Uzun, yaptıkları konuşmalarda başarının ancak birlik ve dayanışmayla mümkün olduğunu ve hakların ancak örgütlü mücadeleyle alınabileceğini vurguladılar. 3 milyon yüz bin liralık bir yardım çeki ise konuşmalarından ardından Laspetkim-İş şube yönetimine verildi.

Ansa g revcilerinden bir kadın işçi; "Babalar işsiz, çocuklar aç. Haklarımızı alana kadar mücadeleye devam edeceğiz. İşvereni sizlerden aldığımız güç ve birliğimizle yeneceğiz." dedi. Ziyaret "Birlik, dostluk, dayanışma" sloganıyla son buldu.

DÜZELTME

14.sayımızda "TEK İşyeri Komiteleri" imzasıyla yayınlanan yazıda "Yani bir taraftan işverenden kopmamayı, diğer taraftan hantal ve işlemez bir yapı olmamayı ilke edimlidir ve süreçte en geniş kitlenin mali haline getirilmelidir" cümlesindeki işverenden sözünü işyerinden olacaktı. "Belediye-İş'te toplu sözleşme görüşmeleri başladı" başlıklı yazıda "yaklaşık

2.000 işçiyi kapsayan toplu sözleşme görüşmeleri" şeklinde geçen bölüm "yaklaşık 26.000 işçiyi kapsayan sözleşme görüşmeleri" olacaktı.

Ayrıca "1 Nolu şubeden bir baştemsilci dışında işyerlerinden hiçbir işçinin görüşmelere sokulmaması, görüşmelere katılmak amacıyla giden işçilerin de dışlanması işçiler arasında huzursuzluklara yol açtı" cümlesindeki "1 Nolu şube" yerine "2 Nolu ve Anadolu Şube" olacaktı. Düzeltir. Özür dileriz.

İşçilerin Sesi'ne

"Artık ölmek istemiyoruz"

İş cinayetlerinin her yeni halkası, yeni üzüntüleri beraberinde getiriyor.

26 Mart 1990 tarihinde saat 23.00 sıralarında Atıg'a'daki ALPET A.Ş. işyerinde Akrilonitril (ACN) fabrikasında çalışan Hasan Hüseyin Bozkır ağır yanıkla sonuçlanan iş kazasının yeni kurbanı oldu.

Bakıma alınan (ACN) ünitesinde kimyasal ürünlerin geçtiği hatların temizliği sırasında, temizliğin eksik yapılması sonucu katılan siyanür, hatlara basınç uygulandığında ek flanşın contasının patlamasına neden oldu. Contayı kontrole giden arkadaşımız sıyanür gazının etkisiyle bayılmış, aynı anda patlamayla birlikte oluşan alev arkadaşımızın üzerindeki parkayı tutuşturmuştur. Olayı farkederek işi arkadaşları yardımıyla ağır yanık yaralarla kurtarıldı. Arkadaşımız hastaneye kaldırılarak, ilk tedavileri yapıldı. O tarihten bugüne kadar hala tedavileri sürdürülüyor.

Eğer siyanür gazı alev almasaydı, onlarca işçi zehirlenebilirdi tahminleri yapıyor.

Her an yeni bir zehirlenme, patlama, yangın, daha başka kazalar yaşanabilir. Patlayan conta değiştirildi makina çalıştırıldı. Eskiye, her on yılda bir değiştirilmesi gereken makinalar uygulamada hiçbir değişiklik yapılmadan eski halleriyle çalıştırılmaktadır. Yeni iş cinayetlerine davetiye çıkarılmaktadır.

Bizler, yaşadığımız olayın şokunu üzerimizden atmadan yeni bir olay yaşadık. Aliaga rafinerisinden 15 yıllık işçi, 2 çocuk babası Mehmet ASMA iş kazası geçirdi.

TÜPRAŞ kuvvet santralinde teknisyen olarak çalışan Mehmet ASMA 16.3.1990 günü 16-24 vardiyanında 40 kgr basınç ve 300°C derece sıcaklıkta hatta operasyon sırasında patlama sonucu ağır şekilde yaralandı. Tepecik SSK hastanesinde yoğun bakıma alındı. Durumunun ciddi olmasından dolayı Gülhane Tıp Akademisi yanık merkezine

gönderildi. 19.3.1990 günü adına iş denilen cinayette yaşamını yitirdi. İş çilekle geçen yaşamı, daha az masraf çok kar anlayışının kurbanı oldu.

1974 yılındaki ilk iş cinayetinden beri anlayışta hiçbir değişiklik olmadı. Herler ölüyor, yaralanıyor, sakat kalıyor rinde kullanılması gereken özel me yerine bulunabilenle yapılan tamin kim bu sorunları beraberinde getiriyor. Makina Mühendisleri Odası son o sonra, şu an çalışmakta olan makinala yük bir bölümünün yenilenmesi, de sıkı kontrolden geçirilmesi gerektiği söyler.

İş kazalarını engelleyici hassas ol gereğine uygun şekilde yapılmıyor. Ölemleri normal yapılsa ne olurdu sorusu arkadaşlar cevap veremiyorlar. Aslı sorunun cevabı son Mehmet ASMA şımızın olayında yatıyor.

Arkadaşımız bir sıznı olduğunu naların durdurulması gerektiğini söylüyor. "Üretimi durdururuz, eğer arıza değilse seni cezalandırırız" tehdidi yapıyor.

Bundan birkaç ay önce bir işçi aramızın hiçbir gerekçe gösterilmeden iş masası da dahil, işverenin işçiler üzer baskısı onları ölümler pahasına çalışıyor.

Bu olayın sorumluları hakkında mahkemeye (müracaatla) dava açılacak davanın sonucunun Yeniceletisinden farklı gelişmeyeceğini görüyoruz. Katiller yollarını kollayarak yeni iş cinayetleri işleyecek ha çok kazanç uğruna bel mükafatlandırılacaklar.

Arıza maalesef gerçek çıktı. Bir aramızın hayatına mal oldu. Peki Mehmet ASMA'nın hesabını biz kimlere soruyor. Resmi merciler şimdiye kadar kaç iş

Devamı 7.

Dış haberler

Arjantin'de üç aylık sözleşmeler

Aşırı orandaki enflasyon (ayda yüzde 80) ve ekonomik durgunluğun içişe geçtiği Arjantin'de toplu sözleşmeler her üç ayda bir yeniden geçiriliyor.

Bütün işkollarında görüşmelerin sürdüğü Arjantin'de metal işçileri Ocak-Mart ayları arasında yüzde 102.56'lık bir ücret artışı imzaladılar. Diğer işkolları için de bir referans niteliği taşıyan bu ilk anlaşma, metal işkolu için sürpriz sayılabilecek derecede düşük bir anlaşmaydı. Daha sonraki sözleşmelerde kamyon sürücüler federasyonuna bağlı 70 bin işçi yüzde 176'lık bir sözleşmeyle en yüksek artış alırken, onların arkasından yüzde 173.09'luk bir artışla tramvay işçileri geliyordu.

"İşçinin onuru,

sini ekmegi bir dilim artırma mücadelesine indirirken, sınıf sözcüğünü ağzına almıyordu. Topcu "kapalı gözlere itibar etmeyin" "Biz sermaye düşmanı değiliz" derken siyasi sebeplerine de rahat bir nefes alıyordu.

İzmit şube başkanı Hasan Batu işe yaptığı konuşmasında "Bize ayda 235 bin liradan fazlasını çok görüp Ramazan arifesinde greve çıkartanları Allahımıza şikayet ediyoruz" derken işçilerin örgütlü gücü yerine neye güvendiğini de ifade etmiş oluyordu.

26 Mart sabahı Yarımcı Seramik'ten sonra sırasıyla Nuh Kireç Nuh Çimento ve Aslan Çimento'da da greve çıldı. Yanı sıra seramik te üçüncü, Nuh Çimento'da ikinci, Aslan çimento'da 79 yıllık tarihinde ilk kez greve yansıyordu.

Darıca'da kurul Aslan çimentoda grev şube yönetiminin basın açıklamasıyla başladı. Açıklamada şu görüşlere yer verildi:

"1911 yılında kurulan, aralıksız 79 sene Türk ekonomisine ve beldemize büyük katkıları olan Aslan Çimento işyerinde işvereni sendikasının uzlaşmaz tutumuna karşı sendikamız "Çimse-İş'in kanunî tek silahı olan grev kararı 26.3.90 pazartesi günü saat 8'de yönetim kurulu olarak uygulanmaya başlanmıştır. Bu yasal mücadelemizin, Aslan çimento çalışanları olarak başarıya ulaşacağına eminiz. Grevimizin tüm çalışanlara, aile bireylelerine insanca bir yaşam sağlamasını diler, işçi arkadaşlarımızın mücadelelerini yönetim olarak kutlarız"

Evet, Çimento işçileri 26 Mart sabahı greve, mücadeleye uyandılar. Atılan sloganlar kavgalarının sadece ekmeklerini 1 dilim artırma mücadelesi olmadığının kanıtıydı, "İşçiler elele genel greve" "İşçinin onuru sermayeyi yenecek"

Fakat kamu teşekküllerinin ürünleri ha yüksek oranlarda zamlar yapılması lanmaya yüzde 208, ulaşma yüzde 150 yüzde 130, telefona yüzde 112 ve bütçe ların fiyatlarının fırlaması yaşama koşulların son birkaç ayda iyice arttığı Arjantin bu sözleşmelerle kazanılanların da ger masına yol açtı.

İngiltere'de işçi haklarına yeni bir saldırı

İngiltere'de iktidardaki Muhafazakar işçi haklarını gasp etme yolunda yeni adı atıyor. Parlamento'ya sunulan İş Yasası'nı rahatsız edici bölümü resmi bir niteliği olan eylemlerle ilgili. Muhafazakar Hükümet'in çalışma düzenine ilişkin düzenlemelerin destekleyenler bile, bu önlemleri otoriter, bürokratik ve pratik olarak uygulanamaz olarak değerlendirmiyorlar.

Yeni yasa taslağına göre, sendikalar olarak hangidüzyeyle olursa olsun, kendi revileri tarafından düzenlenen eylemler yasal olarak sorumlu tutuluyorlar. İngiltere yasal olarak "grev hakkı" yok, sadece eylem çeşitlerinin yasal dokunulmazlığı. Eğer resmi niteliği olmayan bir eylem gerçekleşirse, sendika eylemi reddettiğini belirttilenlere yazılı olarak belirtmezse sorumlu olacak, (para cezasını ve mal ve larnarı el konulmasını göze alarak) sendika tek alternatif, eylemi yasal kılmak amacıyla oylama yapmaktır.

Muhafazakar hükümet, bu yeni yasa ö risiyle, yerel düzeyde kolaylıkla çözülebilen sorunları çok daha bürokratik bir işleyişle makla kalmıyor. Çünkü, zaten genellikle kısa süren bu tür eylemler, kötü çalışma şullan, işverenin keyfi davranışları gibi nedenlerden kaynaklanıyor. Ve yasa tasarıları öngörülen hantal mekanizma işlemeyle banyınca kadar eylem büyük bir olasılıkla mis olacaktır. Asıl önemli işverenin yasayı bazı işçilerden "kurtulmakta" kullanabileceği olması. Bir işçiyi işten atmak isteyen hangi bir işveren bu yasayı istediği kullanabilir. Çünkü resmi olmayan eylemler katılan işçilerin arasında kendi seçtiklerini iş atma hakkı işverenlere tanıyor. Ve işten vullanların iltiraz hakkı da tanınmıyor.

Jamaika ve IMF

Jamaika Sendikaları Uluslararası Paktı nu (IMF) ile imzalanan yeni anlaşmayı şiddet kinadılar. Özellikle "adaletsiz ve işlemecece olarak tanımladıkları yüzde 12.5 ücret artış cesine büyük tepki göstererek, anlaşmayı "daha ucuz politikaların dayatarak, daha önceki ücret politikalarının avantajlarını ortadan kaldırdığını" söylediler.

Çamura

Eskişehir Büro: İstiklal Mah. 3 Eylül
Cad. No: 58/4

Yarımcı Seramik, Nuh Kireç, Nuh Çimento, Asian Çimento grevde

"İşçinin onuru, sermayeyi yenecek"

Çimse-İş'e üye Yarımcı Seramik, Nuh Kireç, Nuh çimento ve Aslan çimento fabrikalarında grevde.

26 Mart Pazartesi sabahı Yarımcı'da 1050, Nuh Kireç ve çimentoda 1050, Aslan çimentoda 650 işçi greve uyardı. Bu fabrikalarda grevlerin açılışını Çimse-İş genel mali sekreteri Murat Topçu grevlerin açılışını Çimse-İş genel mali sekreteri Murat Topçu yaptı. Topçu 4 fabrikada da benzerini yinelediği konuşmasında başlıca şunları söyledi:

"Greve ni çıktık? Emegimizin karşılığını alamadığımız için. İşveren işçilerin avukatı olan sendikaların etkin yanı kurmak, işçiyi köle gibi çalıştırmak için bizim taleplerimizi kabul etmedi. Biz işçiler olarak demokrasinin kesintiye uğramaması için araba almak istemiyoruz. Bir aldığımız ücretle insanca yaşamak istiyoruz. Aldığımız paralarla ekmeğimizi 1 dilim artırmak istiyoruz. emek olmadan sermaye olmaz. Ama bizler sermaye düşmanlığı yapmıyoruz. Biz sadece çalışmamızın ücretini siz de emegimizin karşılığını verin diyoruz. Aramızda karışmak isteyen karanlık güçler olabilir. Ben bunlara itibar etmeyeceğimize inanıyorum. Sizler sadece sendikanızı dinleyin. Bizim en büyük emelimiz hür sendikacılık ilkelinin işlenmesi."

Murat Topçu kendisine yönettiğini nedir sendikal mücadele ilkelerinizi?" sorusuna şu cevabı verdi: "İCFTU'nun belirlediği ilkeler. Avrupalılar bulduysa iyi bulmuştur."

Murat Topçu'nun yaptığı konuşmalar sendikal politikasını yoruma yer vermeyecek biçimde ortaya koyuyordu. İşçinin mücadelesinde Devamı 6 sayfa

Adana Çimento işçileri

"İşçiler birleşin, iktidara yerleşin"

22 özel ve 17 kamuya ait çimento fabrikalarında 18.000 işçiyi kapsayan toplu sözleşme görüşmeleri 1.1.990 tarihinde başladı.

Görüşmelerin daha ilk oturumunda, taraflarca uyumsuzluk tutanağı tutuldu. Bir hafta aradan sonra 15 günlük resmi arabulucu dönemi başladı. Bu dönemde de sonuç alınmayınca, 9 Şubat'ta grev ve işverenin katı dayatmacı durumunu protesto içinde sakal bırakma, yemek boykotu, çıplak ayaklı yürüyüş gibi, bir dizi eylem kararı alındı.

Sakal bırakma eylemi 1 Mart'ta başladı. Ardından 9 Mart'ta yemek boykotu 15 Mart'ta da çıplak ayaklı yürüyüşü gerçekleştirildi.

Bu eylemliliklerde göze çarpan en önemli özellik, işçilerin coşkulu, kararlı ve bilinçli bir tarzda hareket etmeleriydi.

Eylemlilik süresi içinde, görüştüğümüz işçi arkadaşlar, duygu ve düşüncelerini şöyle ifade ediyorlardı:

-Akşamları eve eli boş dönmekten bıktık.
-Çocukların yüzüne bakamaz olduk.
-Aldığımız maaşla resmen cambazlık yapıyoruz.

-İşçilerin Türkiye'de hayvan kadar değeri yok.

-Kendimi bildim bileli işçiyim ama rahat yüzü görmedim.

Devamı 4.sayfa

Düğünle, halayla, türküyü bir direniş: ASELSAN

İşçilerin Sesi(Ankara): Aselsan'da tensikat sonucu 16'sı mühendis 546 işçi istenildi. İstenen atılan mühendislerden 14'ü sendika üyesi. O'ların prensi M.Hacım Kamoy'a göre "İstenen atılmal, işçilerin sendikasılaştırılması gibi bir amaçla yapılmıyor". Oysa istenilen atılanlar içinde sendika üyelerinin oranı yüzde 93

Diğer taraftan 42 milyon dolarlık yatırımla 1990 yılı içerisinde açılması beklenen ve Aselsan'a bağlı Akyurt tesislerinde, açılış çalışmalarını sürdürüyor. Akyurt tesislerinin de açılmasıyla Aselsan genel müdürlüğü, bu işyerine işçi alacak. Oysa Aselsan'ın Macunköy tesislerinde "İstihdam fazlalığı"

Devamı 7.sayfa

Grev yeri şenlik yeri

Grev için gittiğimiz ve Fransızlara "İhale" edilerek özelleştirilen 360 işçinin çalıştığı Ankara çimento fabrikasında işçiler sabahın erken saatlerinden itibaren grev yerini, şenlik yerine dönüştürmüşlerdi.

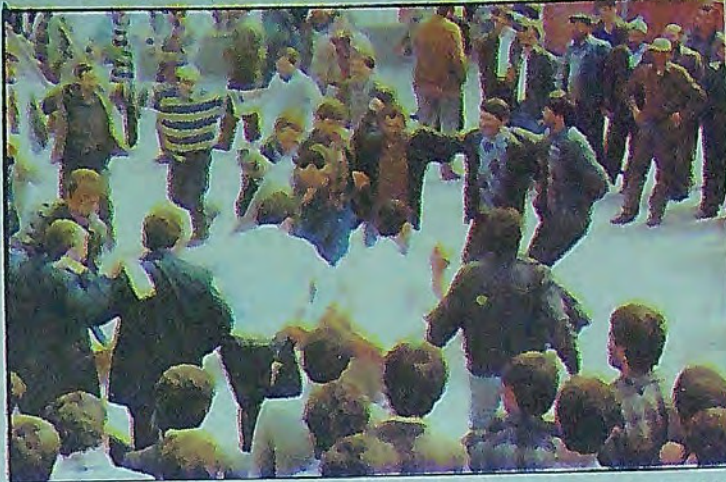
Grev yerinde işçilerle başlattığımız sohbetler ise, sık sık sendika temsilcileri (İ) tarafından kesiliyordu. Sendika temsilcileri (İ) işçilere "siz açıklama yapamazsınız, birazdan başkanlar gelecek, onlar başına açıklama yapacak, siz konuşmayın" diyorlardı.

Buna rağmen görüştüğümüz işçiler, "bu fabrika 1953'te kuruldu. Sendika buraya 63'te girdi. Her dönemde bu fabrika çok kârlar elde etti. İşçi ise, hep mağdur kaldı. Buna rağmen, 80'den önce burada işçilik giderleri % 30'du. Şimdi ise, % 6 düzeyinde"

diyorlar.

Türk-İş'e yönelik olarak da, "80'den sonra sendikal haklarımız kısıtlanmıştır. Bunun sorumluluklarından biri de Türk-İş'tir. Bu Anayasaya, bu yasalara Türk-İş yönetimi evet dedi. Bunlar her zaman işçiyi satmışlardır" derken, işyerindeki çalışma koşullarına yönelik olarak da, "Burada işçi sağlığı diye birşey yok. Çimentoyu, tozu, dumani biz yutuyoruz, böyle bir yerde işçi sağlığı mı kalır" diyorlardı.

Ortalama işçi ücretlerinin net 230.000 lira olduğu çimento fabrikalarında, grevin başlatılmasına Çimse-İş Genel Başkanı Tamer Eralan, Türk Metal Genel Başkanı Mustafa Özбек, Türk-İş Mali Sekreteri Enver Toçoğlu ve Şevket Yılmaz da katıldı.

Ankara Çimento Fabrikası işçileri grev sabahı, işyerinin önünü şenlik yerine dönüştürdüler.

İstanbul'da halaylı grev

Toplu sözleşme görüşmeleri sırasında toplu vizite eylemi gerçekleştiren Kartal Yunus'ta kurulu Anadolu Çimentoları ve Çatalca'da kurulu Ak Çimento'da grev oldukça coşkulu bir yürüyüşün ardından çekilen halayla başladı. Hep birlikte türkülerin söylendiği grevin açılışını gerçekleştiren Çimse-İş Sendikası İstanbul Şube yönetimi yaptıkları açıklamada şu görüşlere yer verdiler: "Çimento işçileri olarak çok kötü ve sağlıksız koşullarda çalışmamıza rağmen, işveren tarafına makul ve mantıklı öneriler sunduk. Türkiye'de başını almış gidenyükselen enflasyon ve hayat pahalılığı koşullarında istediğimiz ücret talepleri bile yeterli olmaktan çok uzaktır. Bizler insanca yaşamak ve bugünkü koşullarda geçinebilmek için yeterli olabilecek ücret istiyoruz. İyi çalışma koşulları iş ve işyeri güvenliği istiyoruz. sosyal haklarımızı istiyoruz. Emeye ve emekçiye saygı istiyoruz. Emegimizin karşılığını istiyoruz. İşveren ise sermayelerine, arkasındaki devlet desteğine ve kendilerine göre düzenlenmiş yasalara güveniyor. Haklı taleplerimizi ciddiye almaz görünüyorlar. Hükümet işverenle danışıklı dövüş içinde. Daha grev başlamadan grev kırıcılığı yapıyor. SEKA ve Demirçelik grevlerindeki oyunları çimento grevinde oynamak istiyorlar. Biz bu ve benzeri tüm anti-demokratik, sermayeci tavırları İstanbul Şubesi olarak kınar, grev mücadelemizin yılmadan süreceğini kamuoyuna duyuruyoruz."

mak ve bugünkü koşullarda geçinebilmek için yeterli olabilecek ücret istiyoruz. İyi çalışma koşulları iş ve işyeri güvenliği istiyoruz. sosyal haklarımızı istiyoruz. Emeye ve emekçiye saygı istiyoruz. Emegimizin karşılığını istiyoruz. İşveren ise sermayelerine, arkasındaki devlet desteğine ve kendilerine göre düzenlenmiş yasalara güveniyor. Haklı taleplerimizi ciddiye almaz görünüyorlar. Hükümet işverenle danışıklı dövüş içinde. Daha grev başlamadan grev kırıcılığı yapıyor. SEKA ve Demirçelik grevlerindeki oyunları çimento grevinde oynamak istiyorlar. Biz bu ve benzeri tüm anti-demokratik, sermayeci tavırları İstanbul Şubesi olarak kınar, grev mücadelemizin yılmadan süreceğini kamuoyuna duyuruyoruz."

İşçiler 4 arkadaşlarının işten atılmasına tepki gösterdiler

Çolakoğlu'nda şalter indi

Yaklaşık 1.000 işçinin çalıştığı Çolakoğlu Metalurji fabrikasında gelişmeler ek zam talebinin gündeme gelmesiyle başladı. MESS'e bağlı işyerlerinde 1 maaş tutarında ek zam verilmesine karşın, fabrika sahibi Nuri Çolakoğlu'nun buna yanaşmamasına tepki, sakal bırakma yemek boykotu ve toplu viziteye çıkışla dile getirildi.

Nuri Çolakoğlu Şubat başında talep kredisine iletilğinde 20 günlük süre istemiş, süresinin sonunda da olumsuz yanıt vermişti. Gerekçesi; toplu sözleşmeyi imzaladığında MESS'e üye olmadığı, bu yüzden MESS'le Otomobil-İş arasındaki anlaşmanın kendisini bağlamadığı ve Çolakoğlu işçisinin ücretlerini yüksek bulmasıydı. Oysa Nuri Çolakoğlu fabrikaya birbiri ardına ek tesis yaptırırken, kendi kendini yalanlıyordu. Ortalama 450 bin lira ücretle iş kazalarıyla burun buruna çalışan işçilerin isteğiyle Nur Çolakoğlu'nun yarım günlük kârına eşitti.

İhracata yönelik üretim yapan fabrika, Türkiye Demir İrıcının % 80'ini gerçekleştirip, ilk sıralardaki yerini korurken ve Çolakoğlu'nun kasasına milyarlar akarken, ek zam talebini ücretlerin yüksekliğini üne sürerek reddetmesi inandırıcı olamazdı.

Çolakoğlu'nun kartı, olumsuz tavır devam edince, işçiler haklı mücadelelerini sürdürdüler. Öncü işçilerden kurulu 30 kişilik bir komitenin yaptığı değerlendirmeler etrafında toplu viziteye çıkışlar gündeme geldi.

En son 20 mark salı günü yaklaşık 400 işçi toplu viziteye çıkarken "İşveren, bağlı olduğu sendikaların imzaladığı anlaşmayı reddediyor, hakkımızı alacağız" diyorlardı.

İşveren saldırı için çok beklemedi. Dört gün sonra viziteye çıkan işçilere birer ihtarname (ihtarnamede mücadelede devam ettikleri sürece işverenin ihbarsız, tazminat-sız işten çıkartacağı yazılıydı), her bölümden seçilen toplam 4 işçide de çıkış belgeleri gönderildi. 3 işçi 17, bir işçi 13. maddeden işten çıkartıldı.

İşçileri bu sayede sindirip korkutacağını zanneden işveren yanıltıyordu. Çolakoğlu işçisi arkadaşlarına sahip çıktı ve 3 ana talebin kabul edilmesine doğrultusunda şalter indi. 2 gün geceli, gündüzlü süren bekleyiş başladı. İşçiler "İşten atılan 4 arkadaşımız işe geri alınır, iş güvenliğimiz sağlanana, ek zam hakkımız verilene kadar fabrikadan çıkmayacağız" diyorlardı.

İşçilerin yemekhanedeki bekleyişi sürerken, telefonlar çalıyor, fabrika kısa sürede jandarma tarafından adeta işgal ediliyordu. Bir işçi "Biz hakkımızı arıyoruz ellerinde silahlarıyla jandarmanın işi ne?" diye sorarken devletin "koruyucu" işlerini de açık biçimde yaşıyordu. Devletin güvenlik güçleri ortalığı karıştırmak isteyen (İ) işçilere karşı "mağdur" Çolakoğlu'nu koruyordu.

Çolakoğlu işçileri patronun parayla, ya-

Devamı 4.sayfa

Dört günlük direniş

Lastik işkolunda Goodyear'da grev süren Türk Pirelli ve Brisa'da grev öncesi işçi ile işveren arasındaki gerginlik oldukça arttı. Her 19'undan itibaren 20 günlük maaşın yüzde 65 avans olarak ödenmesi gerektiği halde, işverin bu parayı ödememesi ve daha önce ek zam verdiği 750 bin lirayı maaşlardan keseceğini lemesi üzerine Brisa'da yaklaşık 500 işçi 19 Pazartesi günü saat 8.00'de fabrikadan çıkarak yürüyüş devam ettirdi. Daha sonraki vardiyaya başı yapılmayarak yemekhanede toplandılar. İl'de 735, Brisa'da 1250 işçi dört gün sürecek "bekleyiş" başlamış oldular. İşçilerden bir direniş beklenmeyen işveren fabrikalara not yazarak üretimin yasadışı durdurulduğunu bilmeye uğraşırken, Laspetkim-İş'e yasal olan avansların verilmediğini noter tarafından geliyor ve avansların verilmesiyle işçilerin iş pacağını belirtiyordu. Direniş sürerken Kıp Laspetkim-İş görüşmesi olumsuz sonuçlanıy las avansları vermemekte direniyordu. İş mesine başvurarak işçilerin üretimi durdur rını, fabrikaları işgal ettiklerini bu nedenle yapımların uygulanmasını istedi. Ancak kemesinden çıkan sonuç işçilerin lehine ol Mart gecesi Kiplas başkanı Refik Bay Laspetkim-İş yöneticileri arasındaki görüş sonra Kiplas'ın avansları dağıtacağı ve 270 ralık ek zammın sözleşme bitimine kadar ke yeceği sözü verdikten sonra gece saat 02.00 renişe son verildi.

Direnişin ertesi günü görüştüğümüz bir rüşlerini şöyle dile getiriyor: "İşveren geliş rahatsız şu anda Good-Year grevde 2 N Prelli daha sonra Brisa grev çıkacak. Gre si işçileri sindirmek ve baskı altında un amacıyla böyle bir yola başvurdu. Ancak yaptığımız direnişle dostta, düşmana birli raberliğimizi gösterdik."

Lastik işkolunda gelişen bu olay diğer Devamı 7

Pinat işçisi kavgayı öğreniyor

60 işçinin çalıştığı Pinat gıda yiinde 21 Mart'tan beri şalter Pinat işçileri en basından bi çeği kavramış: Hakların mü leyle alınabileceğini.

İzmit'te kurulu Pinat Gıda'da rekl na hemen hergün rastladığımız Amigo Panço Mısır gibi gıda maddeleri üreti gramlık 1 paket Panço mısır 1000 lira türken, 160 bin liraya çalışmaya m edilen işçiler "Yeter" dedi ve 21 Ma şamba günü şalter indi ve Pinat işçie çıktı.

Fabrika Pak Holding adına Engin ait. 4 yıl önce kurulan fabrikada 60 işçiyor.

Bir yanda Ali Şen'in fabrikası Ma den yayılan insanın nefesini tıkayan K diğer yanda yolun her iki yanında il kol halinde akan fabrika atıkları. P çileri üzerlerine grev gözcüsü önlüğü mişler ama, işveren tarafından fabrik göremeyecekleri bir uzaklıkta olan se pisının önünde nöbet tutmak zorunda mişler. Bu, işverene fabrikaya tırların çıkarma, fabrikadan mal kaçırma gib larda büyük avantaj sağlayablee durum.

1 kilo mısırı 300 liradan alıp, 1 pak ço Mısır'ı 1000 liraya satan Engin Pak rını varn sız düşünün. Milyarlarca lı rın yanında Pinat işçisinin istediği ne ci işçiler bu soruyu şöyle cevapladılar

"Yaklaşık 1 yıldır Tekgıda-İş'e üye ceki 3 yıl sendikası çalıştık. Greve de kaya da yabancınız. Bir çok şey yeni yoruz. İşveren de bunu bildiğinden iş digince zora koşuyor ve % 200'lük z yetersizken % 100'e razı olmamız de ğil. İşyerinde taslak 8 ay önce oluşt gundan talep zaten eridi. Gerçekte oluşturulmadan kendi aramızda ya toplanılarda 800 bin lira seyyanen ay zam talep ettik. Ancak taslak son sendika şubesinde buldu ve % 200 ola lirlendi. Şube yönetimi fazla isteyip mak yerine uygun bir zam isteyip aladı. Böylesine düşük bir orana razı oldu halde işveren elinden gelen zorluğu ya Greve çıktığımız gün servisleri kaldı avans olarak verdiği ikramiye'yi grev kesmesi, önünde nöbet tutulan servis dan araç giriş çıkışı yaptırıp bizleri e etmeye çabalaması buna örnek. Ama işçisi uyandı ve bundan sonra da he teyiz. Grevde de grevden sonra da bu mücadelelerimizde birliğimiz sürecekt."

Evet Pinat işçileri birçok şey yeni diğini söylüyor. Ama bir mücadele kavramış: Hakların mücadeleye dı ceğini.